

An aerial photograph of a golf course and surrounding landscape. The foreground shows a lush green golf course with several fairways and a sand trap, surrounded by dense forests with some autumn-colored trees. In the middle ground, there is a residential area with many houses. The background features a large body of water, likely a fjord, and distant hills. A semi-transparent rectangular box is overlaid on the upper part of the image, containing the title text.

golf *i sør*

Kristiansand Golfklubb
25 år

Norges
Golf forbund

Hovedsponsor
BRAATHENS
Med norsk golf mot år 2000

Kristiansand Golfklubb – 25 års jubileum 29. september 1998.

På vegne av Norges Golf forbund er det en glede for meg å overbringe en hilsen til klubben i forbindelse med jubileet.

Utviklingen siden starten og frem til i dag har vist at det må finnes spesielle ildsjeler og mange andre kvaliteter i klubben.

På en måte var klubben forut for sin tid, noe som medførte trang økonomi og liten oppslutning de første årene, men i ettertid har det vist seg at det grunnlaget som ble lagt har gitt meget gode resultater på flere områder.

Klubben har fått frem mange gode spillere som har hevdet seg helt i toppen i flere norske mesterskap.

Rekruttering av barn og ungdom er et av våre prioriterte områder. Denne gruppen representerer klubbens fremtidige spillere og tillitsvalgte, den fremmer bildet av golf som idrett og det er i tråd med målsettingen til Norges Idrettsforbund. For NGF er det spesielt gledelig at Kristiansand Golfklubb prioriterer juniorarbeidet, og klubben fremstår i dag blant de fremste i Norge med en juniorandel på 13% av medlemmene.

Gratulerer med dagen!

Med vennlig hilsen
Norges Golf forbund

Åge Styve
Generalsekretær

An aerial photograph of a golf course and surrounding landscape. The image is semi-transparent, allowing the text to be overlaid. The text 'Golf i sør' is centered in the upper half of the image. The background shows a large body of water, a town, and a golf course with several green fairways and trees.

Golf i sør

Kristiansand Golfklubb
25 år

Omslagsbilde:

Golf i sør og Golf i byen. Da golfbanen på Korsvik stod ferdig, var den Norges sydligste golfbane. Og en av Skandinavias fineste, ifølge erfarne golfgjester. En mer sentralt plassert golfbane finnes knapt. Dit kan man komme med båt eller bil. Til venstre for selve golfbanen ser vi Korsvikkjønnna. Deretter følger bunnen av Korsvikfjorden med boligområdet. På andre siden av Topdalsfjorden sees de sentrale deler av byen og østerhavnen (foto: Anders Martinsen).

Golf i sør

**Kristiansand Golfklubb 25 år
1973 - 1998**

Ved Egil Remi Jensen

Innhold

Forord	side 5
Golf i sør	side 6
Pionerene i luften	side 7
Det var engang	side 21
Trønderen og bonden	side 29
Kampen for å overleve	side 37
Golf i samfunnet	side 44
Sportslig utvikling i KGK	side 56
Fra det indre klubbiv	side 61
Juniorarbeidet	side 70
En dag i en golfspillers liv	side 73
Klubbhistorien i stikkord	side 79
Strategi	side 84

Forord

Når Kristiansand Golfklubb i 1998 kan feire sitt 25 års jubileum, går tankene til ildsjelene som innførte golfen på Sørlandet. Det var ikke lett å få forståelse for å bygge golfbane i en landsdel, hvor nesten ingen kjente til sporten. Ildsjelene opplevde mange skuffelser, særlig under jakten på et område, velegnet for golfbane. Etter noen år lyktes det, og banen på Korsvik stod ferdig i 1976. Siden den gang har hundrevis av sørlendinger fått øynene opp for hva golfsporten kan gi dem av mosjon, vennskap og glede.

Helt fra starten har klubbens formål vært å arbeide for kjennskap til og utbredelse av golfsporten i Kristiansand og omegn. Etter min mening er oppgaven løst med glans, både når det gjelder det sosiale og det sportslige.

I dag har klubben nesten 900 medlemmer. Det er altfor mange for en 9-hulls bane. Derfor står det folk på venteliste for å komme inn i klubben. Klubbledelsen arbeider for å få til en 18-hulls bane og har håp om at det kan skje i den nærmeste fremtid. Selv med en ny stor bane, ønsker vi å beholde banen på Korsvik. Med sin sentrale beliggenhet er den godt egnet til rekruttering av nye spillere, spesielt juniorer.

Når det gjelder arbeidet med 25 års jubileet og jubileumsboken, vil jeg takke alle dem som har deltatt aktivt for å få det til. Samtidig vil jeg benytte anledningen til å takke alle klubbens tillitsvalgte som ikke bare i jubileumsåret, men hvert år, nedlegger en masse gratis arbeide for at alle klubbens medlemmer skal trives på banen og i klubbhuset.

Jeg gratulerer Kristiansand Golfklubb med 25 års jubileet og ønsker fortsatt fremgang for klubben i årene som kommer.

John Edgar Nilsen

Golf i sør

Det var med noen innvendinger jeg påtok meg å bringe i havn Kristiansand Golfklubbs jubileumsskrift. Det viktigste var at jeg aldri har spilt golf. Den viktigste grunnen til at jeg påtok meg oppgaven, er at dette jubileum markerer noe langt mer enn å feire en forenings første 25 år. Det har med samfunnsinnsats å gjøre.

Uten offentlig støtte av noe slag, men med en ukuelig optimisme, klarte en liten flokk ildsjeler å skape idrettshistorie. Allerede i 1965, for 33 år siden, begynte de å legge grunnlaget for en ny idrettsklubb. I dag er den en av Kristiansands største. De bygget et 150 mål stort stadion til over to millioner kroner, uten løfte om en eneste krone i støtte.

Kanskje det skjedde på trass? Det skjedde i hvert fall uten heiarop fra det brede lag av folket og uten at journalistene i byens aviser stod i kø for å fortelle hva golf var for noe, eller bringe nytt fra Korsvik-anlegget. Der brøt maskiner nytt land i svartaste skog, mens dugnadsgjengen fulgte etter med økser, hakker og spader. Men ikke et bilde er å oppdrive i byens billedarkiver, fra det mer enn to år lange anleggsarbeidet i Randesund.

Hadde Golfklubbens far, Fridthjof Thorkildsen, skaffet byen et nytt idrettslag og landsdelens første golfanlegg, med begge bena trygt plantet på en politisk plattform, ville han i levende live ha blitt dekoret med gull på brystet, og etter sin død æret med minnestein. Han var ikke alene om å rydde nytt land innenfor sport og idrett, men han var den som bar flagget. Han var en mann som tok ansvar i samfunnet, helt fra hjemmefrontinnsats under krigen, til det å bli formann for Husflidforeningen i Kristiansand. Golf i sør var hans idé, både golfklubben og den populære turneringen som trakk golfspillere fra hele landet til Kristiansand.

Min del av jubileumsskriftet henter sitt stoff fra hva som finnes i Golfklubbens arkiver, fra Kristiansands aviser, intervjuer, brev og fra folkebiblioteket.

Egil Remi Jensen

Pionerene i luften

En sommerdag i 1967 sirklet et lite fly over Kristiansand og omegn. Passasjerene ombord var forsikringsmannen Fridthjof Thorkildsen og salgssjef Lars J. Førland i Texaco Oil. Hensikten var å finne et egnet sted for en golfbane.

Flyet holdt seg lenge over landbruksområdene i Tveit og andre steder med åpne arealer.

De fløy også over Andøya hvor Førland bor. Den gang var bare en liten del av øya tatt i bruk til boliger og den vakre Andøyagården lå stort sett brakk. Her hadde Førland slått de første golfslag i Kristiansand, og her mente han at det kunne bli en grei liten golfbane.

De to sports- og idrettsinteresserte flypassasjerene fant imidlertid ingen golfomt fra

Lars J. Førland (t.v.) og Fridthjof Thorkildsen holdt seg helst på jorden i jakten på en golfbane. Golfkøller hadde de, men ikke bane. Dette bilde er fra 1973, da Korsvikgården begynte å bli aktuell.

200 blir medlemmer av golfklubben

Nærmere 200 personer har nå meldt seg for medlemskap i Kristiansand Golfklubb og interimstyret innkaller lørdag til konstituerende generalforsamling på Hamresanden.

Det har de siste lørdager vært drevet instruksjon og trening på kommunens friområde Hamresanden, og til tross for heller dårlig vær har fremmøte vært meget bra. Medlemmer som har spilt golf tidligere har fungert som instruktører for nybegynnerne, og det har gått riktig livlig for seg. Interimstyret har kjøpt inn noen køller og baller

som lånes ut til medlemmer på treningen. Også lørdag blir det trening før generalforsamlingen og alle interesserte er velkomne.

Interimstyret som består av Fridthjof Thorkildsen, Lars Førland, Hans E. Hansen Tangen, Odd Pedersen, Axel Gjellestad, Kirsten Mathisen, Karen Vinje og Eivind Larsen har arbeidet med et golfanlegg på Ve i Tveit. Redegjørelse om dette og andre bane-alternativer vil bli gitt på generalforsamlingen på «Lanternen» Hamresanden.

Notis fra Fædrelandsvennen 27. sept. 1973.

oven. I dag konstaterer Førland at hverken han eller Thorkildsen hadde kunnskaper nok om golfbaner. De kunne ha spart seg hele flyturen. Førland var den som visste mest om golf fra sine studieår i Amerika. For å greie seg økonomisk hadde han tatt jobb på en golfbane, og på den måten lærte han sporten og ble en habil golfspiller.

Thorkildsens første møte med golf var i 60-årene hjemme hos sin venn Lars. Der fikk han føle på og ta i en kølle og slå baller over plassen. Den idrettsglade sportsmannen ble smittet av vennens golfentusiasme, og da kunne intet stoppe ham.

Det begynte i 1965

Da golfbanen i Randesund ble åpnet i september 1976 var det mer enn 10 år siden de to pionerene hadde «startet» Kristiansand Golfklubb. De satte seg et mål og visste hva de ville. Allerede i 1965 begynte de å skrive brev for å skaffe seg nyttige golf-kontakter, og de benyttet alle anledninger til å snakke med venner og kjente om at Kristiansand bur-

de få en plass på det norske golfkartet. Gjennom årene trålte de store områder i Kristiansand og den nærmeste omegn for å finne et egnet sted for golfbane.

Men det tok syv lange år før Thorkildsen kunne sette inn en annonse i Kristiansands aviser for å samle golfinteresserte til et møte på Ernst Hotel.

Thorkildsen var nok en smule i tvil om hva man kunne oppnå på møtet. Han gikk formodentlig til avisene uten forhåndsskrevet annonsemanus, men dikterte teksten på stedet. I avisen Sørlandet stod det 19. juni 1972: «Idag mandag kl.2000 på Ernst vil man

forsøke å starte en golfklubb».

I Fædrelandsvennen lød teksten «vil det bli startet en golfklubb». Resultatet ble at det kom 40 interesserte til møtet, og det ble dannet et interimstyre med Fridthjof Thorkildsen som leder.

Golfbane i Lillesand?

Den første golfomt Thorkildsen og Førland arbeidet med var skipsreder Tore Bendixens gård i Lillesand. Høsten 1965 møttes skipsreder Marlow Wangen og Thorkildsen på flyet hjem fra Oslo. De diskuterte et møte i Lillesand for å se nærmere på mulighetene for en golfbane på den 300 mål store gården, som ligger nær E 18 og er lett tilgjengelig. Thorkildsen ordnet med befaring og drøftet saken med ledelsen i Golf forbundet.

Bendixens gård var aktuell helt frem til 1969, men de to golfkameratene hadde flere jern i ilden samtidig. 1. august -69 skrev presidenten i Norges Golf forbund, Arild Wahlstrøm, til skipsreder Bendixen for å få vite mer om arbeidet med golf i Kristiansand.

Wahlstrøm hadde fått det for seg at det var Bendixen som satt på golfplanene i Kristiansand. Presidenten ville ha fart på golf-sporten i Norge, stod det i brevet. Noen dager etter kom svaret fra Bendixen som fortalte at gården var bortleid. Det ble for kostbart å anlegge golfbane på eiendommen.

8. august 1966 hadde Thorkildsen skrevet til Oslo Golfklubb for å få hjelp til å komme videre med banespørsmålet. Dannelse av en golfklubb kom i annen rekke. I brevet lå det to kart, et over Andøya og et over Justøya. Thorkildsen ba om konfidensiell behandling. Samtidig gjorde han henvendelse til skipsreder Torolf Smedvig i Stavanger. Der hadde man allerede en 18 hulls bane. Smedvig var dessuten formann i Golf forbundets banekomite.

Skipsrederen var villig til å komme til Kristiansand for å se på aktuelle golfarealer. I et brev nevner han at han har diskutert golfsaken i Kristiansand med skipsreder Johan Gerrard. I Stavanger hadde man brukt en engelsk golfbanearkitekt som fordyret anlegget både på grunn av skyhøye honorarer og manglende kjennskap til norske forhold. Smedvig anbefaler Thorkildsen å kontakte Knut S. Olsen i Oslo, som hadde spesialisert seg på golfbaner.

Ni-hulls bane for 100.000 kr.

I et langt brev fra arkitekt Olsen i februar -67 får de golfinteresserte i Kristiansand den første antydning av hvor prisen for en ni-hulls bane kan ligge. Olsen anbefaler Thorkildsen å oppsøke landsbruksmyndighetene og spørre hva det vil koste å omgjøre et påtenkt baneområde til beitemark. Hvis det kan gjøres for 4-500 kr. pr. mål, vil en ni-hulls bane kunne byg-

Kristiansand Golfklubb stiftet: 15-10-73

Golftrening på Ve neste vår

Fra Fædrelandsvennen 3. okt. 1973. I artikkelen stod det at den planlagte golfbanen nær Ve skole ville komme til å koste 500.000 kr.

ges for 100.000 kr., skriver han.

På Thorkildsens forespørsel sendte Olsen med et kart over en ni-hulls bane med hullene plassert. I brevet drøfter han hva det kostet å anlegge golfbaner i Tønsberg og Stavanger, hva man gjorde feil osv. Om finansieringen av banen i Kristiansand har han flere ideer, som han vil ta opp når det blir aktuelt med et besøk til våren. Men allerede i februar-brevet i 1967 advarer han golfkameratene i Kristiansand mot å satse på en liten privat gruppe. Trekk inn kommunen, bedrifter, rei-

GOLF- INTERESSERTE

I dag - mandag - kl. 20.00 på Ernst, vil man forsøke å starte en GOLF-KLUBB.
Representanter fra Norges Golf forbund er til stede.
Orientering og film.
Vi ønsker alle golf-interesserte på Sørlandet velkommen.

Golf-interesserte

I dag mandag kl. 20.00 på Ernst vil det bli startet en GOLF-KLUBB i Kristiansand.
Norges Golf Forbunds representant vil være til stede.
Vi ønsker alle golf-interesserte på Sørlandet velkommen.

Slik fremsto to av annonsene om det spennende møtet i juni 1972, som la det formelle grunnlaget for å stifte en golfklubb og finne frem til et område for en golfbane.

Golfanlegg ved Timenes-gårdene

Skal vi få golfbane i Kristiansand?

I den fremlagte generalplan har man iallfall tatt hensyn til interessenter som gjerne vil skape et golfmiljø i stiftstaden på linje med hva man har i Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger og Tønsberg.

Det dreier seg ikke om mindre enn arealbehov på 150 mål, og man har holdt mulighetene åpne på et felt ved Timenes-gårdene som skal egne seg utmerket for formålet. Det er Frithjof Thorkildsen som sammen med Ivar Føreland har tatt initiativet til å arbeide for en golfbane. De har arbeidet med dette nokså lenge og har bl.a. hatt kontakter med Norges Golf-forbund og klubber for å hente informasjon. Et lokalsk forbindelse viste seg å være meget interessert i tanken, med nam som ekspert har Thorkildsen & Co «samlet» aktuelle områder fra luften, og de har funnet ut at det eneste feltet som kan passe for dette anlegget må bli arealet ved Timenes-gårdene.

Thorkildsen antyder at det må bli et privatfinansiert foretak. Enkelte redere og industrifolk har vist interesse for prosjektet. — Ingen må tro at golf er noen luksusedrett, sier Thorkildsen. Et anlegg av dette slaget er beregnet som et utfartssted og for menig mann og kvinne. I utlandet øker interessen for golf med eksplosiv hastighet, og en golfbane regnes mange steder for et nødvendige serviceanlegg.

Generalplanen åpner altså visse muligheter for et golfanlegg i forbindelse med planlagt grøntanlegg ved Timenes-gårdene, men dette prosjektet er nok et langt lerret å bleke — skulle vi tro.

selivet og andre instanser, skriver Knut K. Olsen, som minner om at det er med golfbaner som med biler. Jo mer man investerer i noe godt, jo mindre vil man få i vedlikeholdsomkostninger senere.

Golfbane i byens generalplan

Thorkildsen og Føreland fortsatte å sitte i førersetet for de golfinteresserte, selv om det ble problemer og tilbakeslag som gikk på humøret løs. Banespørsmålet måtte løses før man kunne komme videre. Nå satset man på at byens myndigheter ville interessere seg for å få en golfbane på kartet.

Spørsmålet ble tatt opp med flere instanser i kommunen og med landbruksmyndighetene, men først og fremst med byplankontoret. Yngvar Johnsen, som noen år senere ble teknisk rådmann i Kristiansand, holdt i 1960 årene på med Kristiansands generalplan. På generalplankartet markerte Johnsen et areal for golfbane i tilknytning til idrettsanlegg og friarealer på Timenes. Dermed var det på sett og vis sagt at det var på Timenes golfbanen skulle realiseres.

Byens generalplan ble presentert i avisene 12. juni 1969. Samme dag stod golfplanene for første gang nevnt i den lokale presse. Så fjern var interessen for og kjennskapen til golf, at nyheten måtte komme via en offentlig utredning. Notisen i Fædrelandsvennen begynte slik: «Skal vi få golfbane i Kristiansand?», og sluttet slik: «Generalplanen åpner altså visse muligheter for et golfanlegg i forbindelse med planlagt grøntanlegg ved Timenes-gårdene, men dette prosjektet er nok et langt lerret å bleke, skulle vi tro».

Er golfinteressenten død?

I Oslo satt forbundets nye president og medlem av bane-komiteen, Arild Wahlstrøm, og leste avisklipp som han fikk gjennom Argus. Han finner at Fædrelandsvennen og Christianssands Tidende har skrevet om generalplanen

Det første vi har funnet om golfbane i Kristiansands aviser stod i Fædrelandsvennen og Christianssands Tidende 12. juni 1969. Hverken Thorkildsen eller Føreland var så kjent den gang at de fikk sine navn stavet riktig.

og golfbane og henvender seg pr. brev til Fridthjof Thorkildsen. Han trodde golfinteressen hadde dødd ut i Kristiansand, skriver han. Korrespondansen mellom Wahlstrøm og Thorkildsen/Førland går livlig, og han kommer til Kristiansand for å se på Timenes-gården og andre aktuelle områder. Han er ivrig etter å få fart på arbeidet, om det så bare skal bli en liten bane som kan utvides etter hvert. Men lille julaften 1969 skriver han følgende:

«Det var skuffende å høre at dere har hatt visse vanskeligheter når det gjelder det arealet vi så på. Er det så mange som 10 forskjellige parseller med tilsvarende antall eiere, må man vel regne med at det er vanskelig å få laget en avtale. På den annen side synes jeg det lød meget positivt at dere har hørt fra parksjefen og bygningssjefen. Det er meget alminnelig i utlandet at golfbaner legges inn til idrettsanlegg. Man kan la idrettsfolk benytte visse are-

Det var en lykke for de to golfpionerene å få med «jordbærkongen» Finn Espeland, agronom og golfentusiast. (Foto: Trygve Skramstad)

aler av banen til å løpe på. Videre er det hyggelig å høre at dere skal sammenkalle til et møte for å få med noen flere».

Jordbærkongen

En av de nye i flokken rundt Førland/Thorkildsen var Finn Espeland i Tveit, også kalt jordbærkongen. Espeland hadde høyere landbruksutdannelse og visste hva bønder og landbruksmyndigheter snakket om, når de ville verne dyrkbar jord eller det var på tale å ta i bruk gammelt kulturlandskap

til annet enn jordbruk.

Espeland hadde noen eventyrlige år bak seg i USA, hvor han også hadde lært å spille golf. Han dro til Amerika igjen i 1967, blant annet for å se nærmere på hvordan man bygget golfbaner. Espelands kunnskaper og entusiasme var en viktig innsprøytning i Kristiansands bitte lille golfmiljø.

Timenes ut

Med golfbane på generalplankartet, og forståelse i teknisk etat for at golfentusiastene men-

Som bortfester:

Trygve Evensen
Trygve Evensen

Solfrid Evensen
Solfrid Evensen
hustru

Som fester:

For KRISTIANSAND GOLFKLUBB

Thorkildsen
Espeland
Espeland
Espeland

Undertegnede bekrefter at underskriverne av foranstående festekontrakt samtlige har undertegnet kontrakten i mitt nærvær og at de er over 20 år.

Kristiansand S, den

Advokat Bjørn Moldenes
Bjørn Moldenes
advokat

Fem av klubbens fremste tillitsvalgte underskrev festekontrakten 30. okt. 1975. Gunnerius Simonstad overdro ansvaret for leiekontrakten til datteren Solfrid og svigersønnen Trygve Evensen. Adv. Bjørn Moldenes hjalp klubben med juridiske saker de første årene, og var blant annet med på å utforme klubbens vedteker.

Fra åpningen av golfbanen i Randesund 11. september 1976 der ordfører Harald Synnes (i midten) lykkønsker golfklubbens «far» Fridthjof Thorkildsen. De to helt til venstre er turneringsleder Odd Krüger og Lars J. Førland. Førland vant åpningsstevnet, foran kjente golfspillere fra andre klubber. Krüger var formann i arrangementskomiteen og kom til å bety mye for utviklingen av golfidretten i Kristiansand. Dessverre døde han i 1980, bare 54 år gammel.

te alvor, gikk arbeidet videre. Det ble også holdt et uformelt møte på Hotel Caledonien, der Førland og Thorkildsen hadde invitert venner og andre som det kunne være nyttig å orientere om alvoret i planene. Timenes-går-

den ble etter hvert sjekket ut av listen over aktuelle områder. Eierne ville hverken selge eller leie ut. Golf forbundet ble holdt underrettet. Det var viktig å ha forbundets banekomite med når nye arealkart kom på bordet.

Den svenske golfarkitekten Nils Sköld satt hjemme i Sverige og laget dette kartet som golfbanen på Simonstadgården skulle bygges etter. Originalen har blitt tatt vare på av Finn Espeland som samarbeidet med Sköld. Banen i Kristiansand var den siste Sköld utformet. Han døde kort tid etter. De eneste forandringer som ble gjort i forhold til Skølds tegning, finner vi til høyre i bildet, nær Sukkevann, hvor utslaget for hull 3 ble flyttet frem foran utslag 6, og at tomten for klubbhus ble flyttet. Klubbhuset ble plassert oppe på høyden, lenger til høyre.

Øverst til venstre på kartet kan man fra arkitekt Nils Skølds håndskrift tyde følgende:

Ritning till 9-håls golfbana i Kristiansand.
Total längd ca 3020 m.

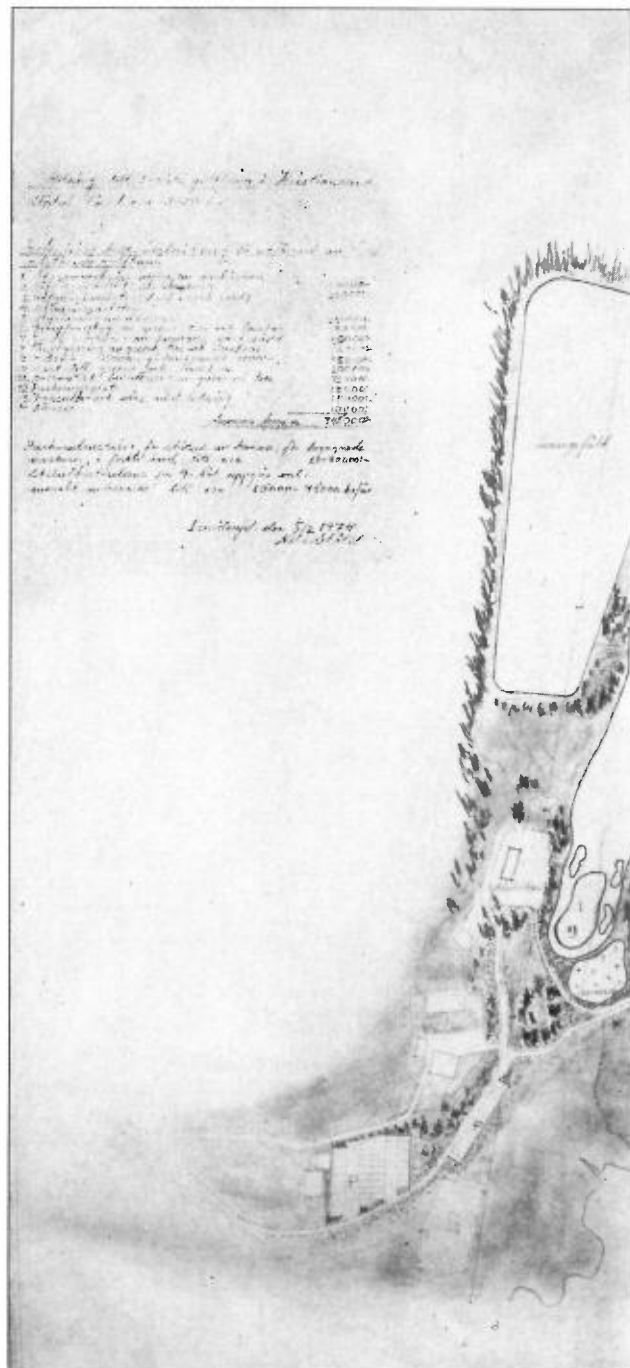
Preliminär kostnadsberäkning för utförande av vidstående golfbana.

1. Skogsavverkning utföras av markägaren	
2. Röjningsarb. (stubbrytning)	50000
3. Utfyllningsarbetan (bark+10 cm jord)	20000
4. Utgrävning av dammar	25000
5. Grovplanering av greens, tees och bunkrar	18000
6. Jordbearbetning av fairways, samt sådd	50000
7. Finplanering av greens, tees och bunkrar	12000
8. Grasfrö, kr. 25000, gödningsmedel kr. 7000	35000
9. Sand til greens och bunkrar	20000
10. Automatisk bevattning av greens och tees	75000
11. Parkeringsplats	15000
12. Konsulter och viss arbetsledning	15000
13. Diverse	10000
Summa kronor	345000

Maskinutrustning för skötsel av banan, för begagnade maskiner, i förste hand, till ca 60-70000.

Skötselkostnadarna för 9-hål uppgår enl. svenskt medelvärde till ca 60000-75000 kr/år.

Den 5/12 1974
Nils Sköld

KRISTIANSAND KOMMUNE
OPPMÅLINGSVÆSENET
MARKENED 47te - SENTRALBORD 21210

J. NR. HMS/Åg 253/74 KRISTIANSAND S. DEN 18. april 1975.

Til
Byretten i
KRISTIANSAND.

KRISTIANSAND BYRETT
Delt 1795 30.1075

B 178

E R K L Æ R I N G.

Det bekreftes herved at Gunerius Simonstad har rekvirert og Kr. sand Golfklubb har betalt for kartforretning og tinglysing over en parsell av gnr. 97 bnr. 2 i Kristiansand kommune.

Parsellen er godkjent utskilt ifølge reguleringsplanen som er godkjent av byplanrådet i møte den 10. april 1975.

Parsellens areal er ca. 290 dekar.

Kartforretning med grensegang er avholdt 16. april 1975.

I forskudsgebyr er betalt for delingsforretning kr. 200,-
I forskudsgebyr er betalt for tinglysingen " 30,-
I alt kr. 230,-

Parsellen har fått bruksnavnet Golfbanen.
En ber byretten tildele bruksnummer.

Kristiansand oppmålingsvesen
Tarald Scheie
Tarald Scheie
oppmålingsjef

DAGBOKFØRT SOM DOK. NR. 11795/75 DEN 30/10.

REGISTRERT FOR
gnr. 97 bnr. 2. reg. bu. 34.
TIL TINGLYSINGEN I D. 30 -

Hans M. Storaker
Hans M. Storaker

Edvard Bjørn

Kartforretningen for golfbanen som ble sendt byretten 30. okt. 1975 forteller at arealet som ble leiet av Gunnerius Simonstad målte 290 dekar. I dag er ca 150 mål opparbeidet og i bruk.

Om Timenes-gården skrev Thorkildsen følgende i bladet «GOLF-entusiastene» ved jubileet i 1983: Vi dro opp til Timeneskrysset, midtveis mellom Kjevik flyplass og byen og like opp til E18. Her ligger noen store og åpne gressganger som Lars Førland og jeg ville se nærmere på. Ivrige som vi var, tok vi skjeen i egen hånd og gikk en runde og beså

oss.

Dette tror jeg vil være helt fint til en 9-hulls bane, sa Lars. Han hadde peiling på golf etter sitt USA-opphold i 50-årene. Vi ruslet litt nærmere gårdsbygningene, hvor jeg allerede i tankene så for meg et fremtidig klubbhus, da det plutselig dukket opp to eldre karer som viste seg å være eiere av gården. De hadde nok holdt øye med oss en stund for de spurte litt kvasst hva vi snuste omkring etter.

Vi svarte som sant var at vi bare lurte litt på om eiendommen egnet seg til en golfbane for byen. «- Hva pokker» - og det er mye sagt av en sørlandsbonde - «er det dere fantaserer om. Her driver vi gårdsbruk og det har vi gjort i all vår tid og kommer til å fortsette med det så lenge vi lever. Se å pakk dere avgårde litt brennfort!»

Det var jo en lite hyggelig mottakelse, så vi ruslet slukøret bort. Men vi ga ikke opp så lett og i tiden som fulgte sjekket vi flere områder i byens nærhet som var brukbare til golfsport. I alle tilfeller nektet grunneierne, men på en hyggelig måte, skrev Fridthjof Thorkildsen.

Dønnestad inn

Da Dønnestad-alternativet på Ve i Tveit, ikke langt fra Kjevik flyplass, dukket opp vinteren 1972, ble det fart og humør i den uformelle plangruppen. Her var det mulig å samarbeide med grunneierne. Yngvar Johnsen, som hadde befart byer både i England og Sverige i

Dette bildet kan gå over i historien som golfklubbens triumfbilde nummer en. Det er tatt på åpningsfesten med premieutdeling lørdag 11. sept. 1976. Lars J. Førland (t.v.), mannen som inspirerte Fridthjof Thorkildsen (t.h.) til å lede arbeidet med å få i gang golfsporten på sørlandet, mottar pokalen som vinner av den første store nasjonale konkurransen på Korsvikbanen.

forbindelse med generalplanarbeidet, og sett hvordan de la vekt på golfbaner, var med på befaring i Tveit. Kommunen hadde også sine interesser i området, blant annet til idrettsplass.

Thorkildsen sendte et optimistisk brev til Wahlstrøm i Golf forbundet og beskrev Dønnestad-alternativet som ypperlig med flere hundre mål å ta av. I første omgang tenker man seg et lite areal, bare for å komme i

gang. Området har nærmere 20 eiere, og forløpig har Thorkildsen og Førland bare rukket å snakke med noen få.

Utsiktene til at Kristiansand Golfklubbs hovedsete skulle bli Dønnestad var så gode at Fridthjof Thorkildsen tok seg 14 dagers ferie og dro til Portugal med sin kone. I et brev til generalsekretær Einar Horn i Golf forbundet forteller han at han har spilt golf på reisen. Men føyer til: golf og golf fru Blom.

Referat fra teksten på "Klubben"
 11. sept. 1976

Vi hadde en hyggelig fest med god mat - kammestek og is og rødvin, og ca. 125 tilstedede, hvorav omkring 70 fra Trondheim, Bergen, Stavanger, Vestfold, Oslo, Arendal og Quidstun samt byens østlige del av byen og Trondheim; det var spesielt golfklubben i Arendal, Nordstrem - Eining, Horn, fra Trondheim Golfklub - Jan Inge, fra Oslo Golfklub og Alf Thorkildsen fra Stavanger Golfklub - Sportskomiteen i Vikingsdal, ved. Rosenløw og Alf Kellvik, også V. Nyden, Thorkildsen og S.T.H.

Spasemester var Lars Følrand. Egeni og Karen Lotz form. Torbjørn Thorkildsen og senere også Thorkildsen for dagen.

Det var sammestilling med Jan Inge fra Oslo Golfklub og 5 alle ingelsh. Golfklubben fra Trondheim Golfklub, 7 Eining storn - i tillegg fra Oslo Golfklubb gamle klubbhus.

fra Stavanger Golfklub og form Alf Thorkildsen en mydelig bakkell pose, samt "Fotografier - pokalen" - et stort samarbeid - som skal gå som vandringspokal mellom Stavanger og Kviteseid. Det var også utkjøper.

fra Trondheim Golfklub og Gjerde Kjerstad ble tross og utvilsomt motor.

fra Vest-Agder Thorkildsen "Pasciform" Alf Kellvik - et flott bingkjøp og vandringspokal

fra Vest-Agder Thorkildsen klubb og fra Stål og Kjekker Emil Rosenløw i tillegg mydelige blomster - og fra "Sjøfartsselskapet" også premie vandringspokal

fra Bergen Golfklub og styremedl. Gunnar Brage - denne gjestetok.

fra Caledonum Hotel i den alpeidkamp fikk vi en stor vandringspokal.

Det kom innmelding fra 60 personer

fra: Østlandsbanken
 Sjøfartsbanken
 Privatbanken
 Bergens Bank
 Sjølandsbanken
 Rønnehaug Masten
 Utoke/Hygge
 K. D. S.

Det var med Dønnestadalternativet i lommen Fridthjof Thorkildsen stilte opp på det annonserte møte på Ernst 19. juni 1972. Generalsekretær Horn var til stede og fortalte de fremmøtte hva golf var for noe. Horn noterte at det tegnet seg ca. 50 interesserte, blant annet flere fra handel, industri og shipping. Horn var i Tveit og så på området som han betegnet som ypperlig både til 9 og 18 hull.

Grunnstenen blir lagt

Det viktigste for Følrand og Thorkildsen var at grunnstenen for en golfklubb ble lagt den 19. juni 1972 og at det ble valgt et interimstyre med folk som var villige til å gjøre en innsats. Blant dem som Thorkildsen og Følrand satset spesielt på i det videre arbeide var Hans Elenius Hansen-Tangen fra shippingmiljøet, Eyvind Larssen fra industrien (Hydralift) og Odd Pedersen fra handelsnæringen (Oskar Pedersen A/S). Utbyggingssjef Axel Gjellestad fra kommunen var også med i interimstyret.

Arbeidet ble systematisert allerede i det første styremøte 28. juni. Odd Pedersen og Karen Vinje fikk ansvaret for finansieringsgruppen, PR- og reklamegruppen fikk Kirsten Mathisen og Fridthjof Thorkildsen. Samme mann fikk ansvaret for medlemsverving sammen med H.E. Hansen-Tangen. Den tekniske gruppen ble gitt til Axel Gjellestad og Lars Følrand. Eyvind Larssen påtok seg å være sekretær.

Allerede på første møte ble det bestemt at Hansen-Tangen skulle kontakte eieren av et alternativt område til Dønnestadmoen for å få til en tre-hulls treningsbane. For øvrig vedtok

Utdrag av Fridthjof Thorkildsens håndskrevne referat fra åpningsfesten på Klubben 11. sept. 1976.

styret at uansett hvilken del av Dønnestadmoen som ble valgt, ville man gå for en ni-hulls bane. Alle styremedlemmene ble pålagt å verve medlemmer, og sekretæren skulle kontakte andre klubber for å få greie på medlemskontingent, sponsing osv.

Svensk ekspert

Det går slag i slag ut over året med hyppige møter og en omfattende kontaktvirksomhet pr. brev og telefon. Dønnestad-alternativet kommer stadig nærmere. Det er gjort avtale med flere grunneiere. Generalsekretær Horn kom på befarings og var meget begeistret. I et brev til klubben 1. november kom han med flere formaninger. Interimstyret med Thorkildsen i spissen var utålmodige, særlig med hensyn til å få planert og sådd en treningsbane.

Horn formaner Kristiansands-klubben om å sørge for god planlegging og at den skissen som er lagt inn på kartet over Dønnestadmoen må presenteres overfor golfklubbens medlemmer for det den er, nemlig en idé.

Interimstyret arbeider frem mot et stiftelsesmøte og generalforsamling snarest mulig, men Horn advarer: «Det er vel og bra med utstrakt egeninnsats, men en golfbane koster penger som alle andre idrettsanlegg». Derfor anbefaler han Thorkildsen å kontakte golfbaneeksperten Nils Skøld i Sverige.

Det skjer omgående, og Thorkildsen ber Skøld om å hjelpe til med å tegne en ni-hulls bane og en treningsbane med tre hull. Dette skal presenteres for generalforsamlingen, men interimstyret har ikke peiling på hva det vil koste, skriver Thorkildsen og sender med et kart med antydning av hvordan banen kan se ut. Skøld handler raskt, og allerede i månedskiftet november/desember 1972 foreligger tegningene i Kristiansand. Skøld skriver at hans honorar er 1500 svenske kroner for teg-

ninger til en ni-hulls bane, samt 300 kr. dagen ved besøk på banen.

Korsvik med tvang?

Interimstyret forhandlet med grunneierne og ga Axel Gjellestad fullmakt til å inngå leiekontrakter for 50 kr. pr. mål pr. år. Førland skulle forhandle med Amanda Timenes om leie både av tomt og hytte. Det ble bestilt golfkøller og treningsballer. Meningen er å sette i gang arbeidet med en treningsbane.

Men det er mange skjær i sjøen. Fridthjof Thorkildsen er nokså oppgitt når han skriver til generalsekretær Einar Horn i Golf forbundet 30. april 1973. Han hadde så å si lovet Horn at det konstituerende møte i Kristiansand skulle ha vært holdt i mars, men problemene tårnet seg opp.

«Dessverre trekker det ut med godkjenning fra fylkeslandbruksstyret på den planlagte golfbanen på Dønnestad», skriver Thorkildsen. «Det har vært et drøss med konferanser og befaringer, men disse kommunale nemdene er trege greier. Vi fikk anvist et annet område av jordstyret som vi var nødt til å besiktige. Det ligger idyllisk til ved sjøen i Randesund (golfbanen på Korsvik, reds.anm), men er noe lite. Vi fikk bare inn ni hull og samlet lengde på 2600 meter, mens prosjektet på Dønnestad som Skøld har tegnet holder de riktige mål.

Vi håper det skal gå i orden med Dønnestad. Det står og faller med godkjenning fra kommunen og landbruksstyret. Hele interimstyret har vært i sving for å gjøre oss gjeldende, men med dårlig resultat».

Klubben blir stiftet

Selv om ikke banespørsmålet var avklart bestemte interimstyret at det skulle holdes stiftelsesmøte i lokalet «Lanternen» på Hamresanden den 29. september 1973. Møtet

ble holdt etter en treningsøkt på Hamresanden hvor man etter hvert hadde kommet i gang med golf-instruksjon hver lørdag formiddag. Vertskap på stiftelsesmøtet, der det møtte 38 medlemmer, var Ingrid og Harry Bernander. Interimstyret ble valgt som ordinært styre. Regnskapet på stiftelsesdagen viste at klubben hadde igjen kr.1460 av en kassakreditt på kr.5000, som Thorkildsen hadde garantert personlig for.

Det var en lettelse for golfklubbens gründerne, Førland og Thorkildsen, at det formelle var brakt i orden med selve golfklubben. Nå kunne de konsentrere seg om banespørsmålet, økonomi og medlemsverving.

Landbruksmyndighetene satte endelig bom for golfbane på Dønnestad, men humøret i golfstyret steg da arkitekt Skøld sendte brev og tegninger fra Sverige der han uttalte seg med begeistring om mulighetene på Korsvik. Det kunne bli en vakker og god ni-hulls golfbane, mente Skøld, et av de beste områder for golf i hele Skandinavia.

Banespørsmålet løses

Det er en annen tone i Thorkildsens neste brev til Horn i Golf forbundet. -Vi er veldig optimistiske, skriver Thorkildsen som forteller at han og Førland hadde tilbrakt en hel kveld sammen med grunneier Gunerius Simonstad, hans datter Solfrid og svigersønn Trygve Evensen. -Vi fikk til en gunstig leieavtale som nå bare skal godkjennes av årsmøte og settes ned på papiret. Vi tilbød kr. 4000 i årsleie fra 1. april 1974 og i tillegg kr.600 pr. hull etter hvert som de planlagte ni hull og treningsfelt blir ferdige, skriver Thorkildsen som ber Horn om å få se noen lignende avtaler før man bestemmer seg endelig.

10.000 kr. pr. år i samlet leie ble resultatet. Kontrakten sier at leien skal indeksreguleres hvert 5. år og at leietiden kan forlenges ut

over de 40 år som kontrakten lyder på. Golfklubben har fortinnsrett til å leie ytterligere arealer av Simonstads eiendom. I dag utgjør selve banen omkring 150 mål.

Sjefen på Simonstad

Fra våren 1974 er det Finn Espeland som er sjef på Simonstad, hvor golfbanen skal bli til. Lørdag 27. april 1974 begynte arbeidet ute i feltet med dugnad. Sivilagronom og jordbærdrøyer Espeland fikk vide fullmakter og Fridthjof Thorkildsens ubetingede tillit. Arkitekt Skølds tegninger og anbefalinger med hensyn til fremdrift og kvalitetskrav var retningsgivende under hele anleggsperioden som varte i over to år. Den svenske arkitekten mente det ville ta tre år å få ferdig banen, men Espeland stod på og forlangte minst hundre prosent innsats både av dugnadsgjengene og betalte maskinoperatører.

11. september 1976 ble banen åpnet og en ny dimensjon lagt til landsdelens sport og idrett.

Det var en gang ...

Det er overskriften på refleksjoner Hans Elenius Hansen-Tangen har gjort seg i forbindelse med Golfklubbens 25 års jubileum. Hansen-Tangen kom tidlig med i kretsen rundt Fridthjof Thorkildsen og Lars J. Førland, og ble en av dem formannen i interimstyret satset på.

Eller som den frittalende og humørfylte banesjefen, Finn Espeland, sier det: «Hans Elenius er en fenomenal fin kar. Han holdt orden på oss og kunne roe ned Fridthjof og meg når vi ble for optimistiske. Han kunne gjerne vært ekspedisjonssjef i Kirkedepartementet».

Hansen-Tangen har vært med i Golfklubbens ledelse i en årrekke, også som formann. Hans datter Sigrid viste tidlig talent for golfidretten og ble en av klubbens fremste elitespillere. I 1984 ble hun den første av klubbens medlemmer som vant en internasjonal turnering. Hans E. Hansen-Tangen, som kommer fra landsdelens shippingmiljø, var en av de første som slo fast at Kristiansand Golfklubb skulle utvikle golfsporten til en allmannssport. Snobberiet skulle ikke ha plass i golfsporten på Sørlandet.

AV HANSEN-TANGEN

Interessen var stor

Interessen for å starte en klubb var stor, og på informasjonsmøtet 19. juni 1972 ble det valgt

Den nye golfklubben i Kristiansand fikk mye oppmerksomhet fra Golfforbundet. Generalsekretær Einar Horn var ofte i Kristiansand og likte seg på Korsvikbanen, hvor dette bildet er tatt i 1979. Her er han fotografert i slaget med KGKs formann, Hans Elenius Hansen-Tangen som interessert tilskuer.

et interimsstyre på 8 medlemmer som skulle få frem forslag til et sted å bygge en bane, og forberede stiftelse av klubben med vedtekter etc. Interimsstyret ble bestående av:

Karen Vinje
Kirsten Mathiesen
Axel Gjellestad
Eyvind Larssen
Odd Pedersen
Hans E. Hansen-Tangen,
og de to initiativtakerne
Lars Førland og
Fridthjof Thorkildsen.

De valgte selv sin formann, som ble Fridthjof Thorkildsen.

Interimsstyret ble kort tid etter utvidet med ett medlem, Arne Bjørnstad, som skulle ha ansvar for PR-virksomheten.

Det var særlig to ting som ble satt øverst på dagsorden, og det var å skaffe et egnet sted, samt medlemsverving.

Lokaliseringen vanskelig

Lokaliseringen var vanskelig. Det tiltenkte område på Dønnestad var mer enn stort nok til å anlegge en 9-hulls bane, og det var lite av dette som var dyrket mark. Denne biten var leiet av Randesunds Planteskole, og de var villige til å overlate denne til oss. Firma Johan G. Olsen eiet noen tilstøtende arealer, som ga stor mulighet for utvidelse, eller å forskyve anlegget helt bort fra dyrket areal, med andre ord det var utmerkede muligheter til å en full 18 hulls bane.

Stedet ble befart sammen med Einar Horn som anbefalte oss å kontakte Nils Skøld, en anerkjent svensk golfbane-arkitekt. Han kom til Kristiansand og gikk gjennom det tiltenkte område, fikk med seg kart, tok bilder - og sendte ned til oss kort tid senere et utkast til en 9 hulls bane.

Med Nils Skølds tegning som bilag, ble det sendt søknad til fylkeslandbruksstyret, undertegnet av utbygningssjefen i Kristiansand, Axel Gjellestad. Vi fikk kontant avslag. Imidlertid anmodet fylkeslandbruksstyret jordstyret om å samarbeide med interimsstyret om å finne et egnet sted for golfbane. Vi fikk da et forslag fra herredsskogmesteren om å kontakte Simonstad på Korsvik i Randesund. Han hadde jordstyret vært i kontakt med, og han var interessert i å leie ut gården til anlegg av golfbane. Hans største skrekk var at hans gård skulle bli regulert til boligtomter.

Vi kontaktet Simonstad, og diskutert saken med ham. Selv syntes vi at arealet så for lite ut, men mente at vi ikke hadde nok autoritet til å hevde dette. Vi sendte derfor kart og fotografier til Skøld, med spørsmål om en golfbane kunne anlegges på Simonstads gård. Vi var jo rimelig sikre på at svaret ville bli nei, og da hadde vi noe å slå i bordet med vis-à-vis fylkeslandbruksstyret.

Et par uker senere fikk vi brev og tegning fra Skøld, som slo fast at det ikke var noe i veien for å anlegge en 9-hulls bane på Korsvik. Det ville bli en spennende bane.

18 eller 9 hull

Med dette klart hadde vi to muligheter, en som hadde plass til 18 hull, og som landbruksmyndighetene var imot, og en som vi ville få aksept for, men bare med plass for 9 hull. Vi hadde da et grunnlag for å stifte klubben. Samtidig som vi arbeidet med forberedelsene til stiftelsesmøtet, holdt vi diskusjonen med kommunens tekniske etat og landbruksmyndighetene gående.

Den første treningsaktivitet blir påbegynt, da det på sensommeren 1973 ble arrangert trening hver lørdag på Hamresanden kl. 11.00. Det var innkjøpt et antall køller og baller. Etter en slik treningsøkt den 29 sept, ble den konstituerende

generalforsamlingen avholdt kl. 13.00 på Lanternen, Hamresanden. Det var tilstede 38 personer, men det forelå tilsagn fra langt flere som ønsket medlemskap. Klubben ble stiftet, vedtekter vedtatt og interimsstyret valgt som det første styre.

Styret fortsatte å arbeide med prosjektet på Dønnestad, men måtte i løpet av høsten gi tapt for overmakten, og gå i forhandlinger med Gunnerius Simonstad. Så gikk det slag i slag, Nils Skøld kom til Kristiansand og gikk over området ved Sukkevann. Leie-avtale med Simonstad ble utarbeidet. Byplanrådets behandling av bruksendring, reguleringsplan for området med avkjøring fra vei m.v. Den første ordinære general-forsamling ble deretter avholdt 28 mars 1974, hvor styret fikk fullmakt til å undertegne avtalen med Simonstad, og planene for bygging av bane på hans gård ble godkjendt.

Simonstads ungdomstrær

Det vi ikke hadde sagt til Skøld, var at Simonstad ikke ville hugge de flotte granene han hadde plantet som ung, men ellers kunne vi få det som vi ville. Skøld hadde derfor selvfølgelig ikke tatt hensyn til dette, og tegnet fairwayene suverent gjennom den fineste delen av skogen. Han tegnet den banen vi har i dag, med noen få mindre endringer.

Grønt lys for golfbanen på Korsvik -5. APR. 1975

Notis fra Fædrelandsvennen 5. april 1975 der byplankontorets innstilling til reguleringsplanen for Korsvik-banen gjøres kjent.

Så begynte det virkelige arbeide!

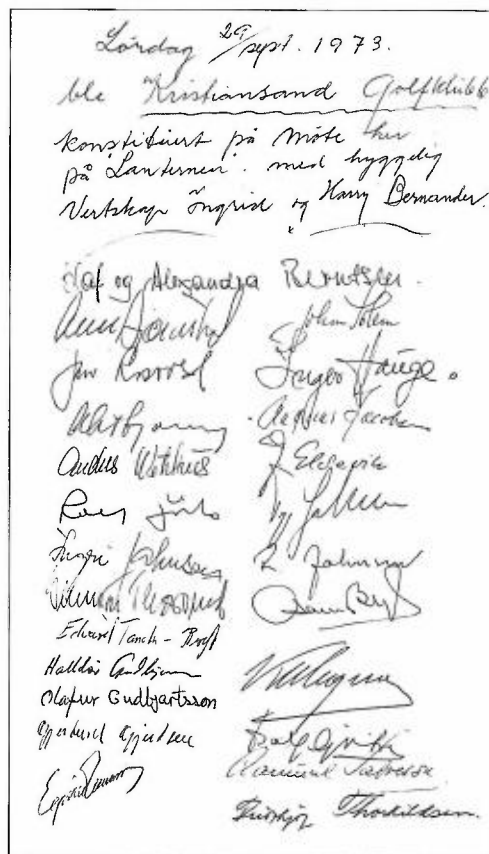
De som har blitt medlemmer i ettertid, kan vanskelig forestille seg hvor mye som er gjort, og hvilke endringer av terrenget som er gjennomført. Den første oppgaven var imidlertid å godsnakke med Simonstad, og vi overbeviste ham om at den granskogen han ønsket å bevare forlengst var hogstmoden. Dette gikk hjem, og snart gikk motorsagen på den fremtidige fairway på hull nr. 6. Hvor mange kubikkmeter tømmer han kjørte ut den vinteren, vet jeg ikke, men det må ha vært en god del.

Det opprinnelige budsjettet var på kr. 350.000 uten drenering, kr. 500.000 med drenering. I ettertid viste det seg at det måtte bli overskridelser, tildeles betydelige. Men hel-

Golfklubben må omgående ha dugnadshjelp

Banene på Korsvik forsinket ett år om ikke hjelpen kommer

Fra Fædrelandsvennen et år etter stiftelsesmøtet på Lanternen. Formannen Fr. Thorkildsen roper etter dugnadshjelp. Finn Espeland strever døgnet rundt, mens kvist og kvast hopper seg opp bak maskinene. Men kalkylen på 5-600.000 kroner ser ut til å holde, sa Thorkildsen til avisen!

Den høytidelige protokoll fra konstituerende generalforsamling på Hamresanden 29. sept. 1973.

digvis gikk det opp for oss så sent at vi ikke kunne annet enn å fortsette, og håpe på det beste.

Propellen fra Tveit

Vi var så heldige at en propell av en landbruksmann hadde meldt seg på laget, "Jordbærkongen" Finn Espeland fra Tveit. Han reiste for egen regning rundt og så på en del baner, og han hadde faglige forutsetninger

til å forstå de generelle prinsipper bak bygging av en golfbane. Uten hans ekspertise og arbeidsinnsats hadde alt blitt så betydelig mye tyngre.

Finn viste oss sannheten i utsagnet om at "intet er umulig, det tar bare litt lengere tid".

Det ble innkjøpt motorsager og engasjert soldater til å rydde skogen. Medlemmer deltok på dugnader med ryddeoppgaver rundt på banen, og en maskinentreprenør satt igang med å grave grøfter for drenering.

Det ble opptatt et banklån på kr. 200.000 og klubbens styre hadde tigget gaver og annonser for ca. 50.000 kr., og medlemmene hadde innbetalt 70.000 i diverse kontingenter. På en ekstraordinær generalforsamling i nov. 1974, ble det orientert om fremdriften, og det var til da brukt kr. 170.000. Så de første pengene vi fikk hånd om forsvant fort.

Den største jobben ble fairway nr. 2. Her var det småkuppert med fjellknatter med skrin jord imellom hvor det vokset eikekratt. Toppene av knattene ble sprengt vekk og søkene fylt igjen. Store dumpere kjørte på hundrevis av lass myrjord som ble gravet ut der dammene mellom fairway 4. og fairwayene 7 og 8 er i dag. Mesteparten av vinteren og våren 1975 gikk med til det.

Treningsfeltet ble sådd tidlig den våren, og en engelsk "pro" - Alan Dobbins - som ble ansatt kunne begynne den formelle skolering av medlemmene. De aller fleste var jo ukjent med golf.

Kampen ved Sukkevannet

Utpå våren og sommeren 1975 begynte banene å ta form. Greenspesialist Bent Jensen fra Sverige kom for å hjelpe med å anlegge greenene, og være konsulent med vanningsanlegget som vi hadde bestemt oss for måtte komme like godt først som sist. Dette ble mulig takket være Brødrene Egeland, som sendte "små"

Dugnaden blir gjort både av ung og gammel, av jenter og gutter. Det blir også tid til hyggestunder i solen med termos og matpakke.

regninger, det er jo ikke rørleggere og rørgrossister kjent for. Vi hadde håpet å få sådd greener og fairways høsten 1975, men på grunn av nedbør og dårlige dreneringsforhold lot det seg ikke gjøre.

Hovedproblemet var at da høsten kom, stengte en av oppsitterne utløpet av Sukkevann slik at vannstanden steg og dreneringen stoppet opp. Hver gang Finn rev opp plankene som stengte utløpet, ble de satt tilbake igjen. Diplomati er vel ikke Finn's aller sterkeste side, han kaller en spade for en spade. Så det gikk med en del godsnakking og parlamentering før oppsitteren gav seg. Det var en gammel hevd at de hadde rett til å holde tilbake vann om høsten, for å slippe det ut igjen midt

på vinteren for å hindre at fjorden ble islagt p.g.a. strømmen i vannet. Vi fikk ham til å innse at behovet for et slikt arrangement tilhørte fortiden, oppdemmingen ble deretter permanent fjernet og banen lot seg drenere.

Klubben bygges

Vanlige klubbaktiviteter kom også igang i løpet av 1975. Det ble valgt diverse komiteer, som Hus-, Dame-, Økonomi- og Instruksjonskomiteer, delvis for å forberede medlemmene til at banen skulle bli klar, men også for å få flere aktivt med i arbeidet innen klubben.

Denne våren ble det også ansatt en greenkeeper som skulle ha ansvaret for det daglige vedlikeholdet av banen. Det sier seg selv at

En stor del av medlemmenes dugnadsinnsats under byggingen av banen var å samle grener, stubber og røtter som ble brent. Mange kubikkmeter gikk opp i flammer.

økonomien ikke var særlig romslig, og også denne gang fikk vi hjelp. Et av styrets medlemmer, Eyvind Larssen påtok seg å beskjeftige den nye green-keeperen på sin bedrift i slakke perioder. Dette bidro til å senke klubbens omkostninger i vesentlig grad i en vanskelig startfase.

Så det undret vel ikke noen at økonomien var et sentralt tema. Den er jo en flaskehals for de fleste nyetableringer. I referatet fra styremøte 20.6.75 står det f.eks. følgende protokollasjon:

Knut (Bratterud) opplyste at vi har liggende regninger for ca.kr. 40.000 som er ubetalt. Videre trenger Finn (Espeland) kr.30.000 til sand, kr.3.000 til gjødsel, kr.50.000 til frø og han regner med at Green-Jensen med mannskap vil koste ca. kr.40.000. Vi trenger altså ca. kr.200.000 tilsammen for å bli ajour. Hans

(Hansen-Tangen) lovet å jobbe videre med salg av hull, og Eyvind (Larssen) og Fridthjof (Thorkildsen) skulle ta seg en runde til en del bedrifter for å se om de kunne selge reklame eller verve livsvarige medlemmer.

Parentesene er føyet til, for oversiktens skyld.

Gjelden vokser

I hvert eneste styreforberat er penger det store spørsmål. I juli kalkuleres banen til å koste kr. 1.3 mill ferdig, hvorav kr. 530.000 er påløpet og utbetalt. I mars 1976 har vi utbetalt kr. 800.000, hvorav en opparbeidet bankgjeld på kr.460.000, og

diverse kreditorer på kr. 80.000. Det ligger en søknad på kr. 400.000 inne hos STUI (Tippemidler), og styret venter spendt på svar. Referat fra styremøte 18.5.76 sier bl.a.:

1. Vi har fått svar fra STUI og innvilget lån som vedlagte brev viser..... (fra STUI fikk vi kr. 100.000 med løfte om mer neste år, og fra DNC fikk vi lånt kr.100.000 til.)

4. Penger - penger - vi trenger stadig mer penger .....

Det var et beveget styre som åpnet sitt styremøte 16.6.76 med befarings av banen, og kunne notere: *Allerede etter en uke er gresset grønt på green og fairways. I samme styreforberat ble det notert at: Pumpeanlegget har sviktet allerede etter en dags bruk. Pumpen returneres, men vi trenger vann, og hva nå? Reddende engel ble Odd (Mikalsen) som tilbød å låne klubben 1 eller 2 pumper.*

De første kølleslag

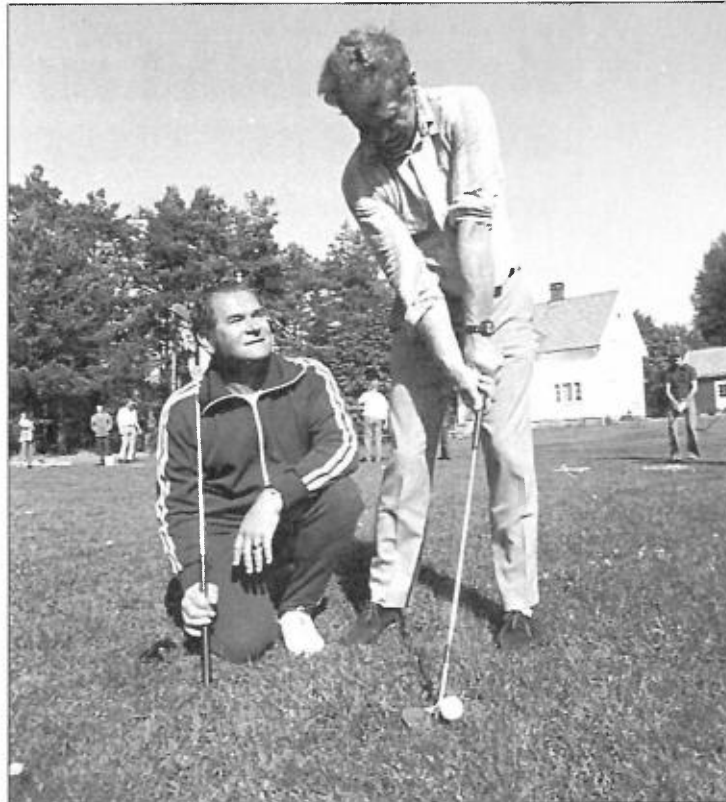
Men gresset ble grønt og frodig i løpet av sommeren, og de første kølleslag ble tatt på banen. Så endelig - den 11. september ble banen åpnet med et eget stevne, hvor det var deltakelse fra svært mange av landets klubber.

Kristiansands ordfører Harald Synnes åpnet banen ved å klippe snoren, og han ønsket klubben tillykke og mente det var en viktig berikelse for Kristiansand. Presidenten i den Europeiske Golf forbund slo det første slag, og Lillian Krüger som representant for vår egen klubb slo det neste slaget - VI VAR IGANG! Det var et stort øyeblikk for alle i klubben som hadde arbeidet lenge og hardt for dette.

Glede og frustrasjon

I tiden som fulgte ble det foruten utøvelse av golfspillet med alle de gleder og frustrasjoner som det bød på, arbeidet videre på banen. Det var mye som stod igjen på selve banen, med detaljer som bunkers, rydding i roughen, utvidelse av fairwayene hvor det var mulig m.m. I tillegg sto klubbhus og maskinhus på programmet. Medlemmene skulle skoles i regler og etikette, medlems-tallet utvides, arbeide med juniorene organiseres, og konkurranser arrangeres. Det ble også planlagt en liten publikasjon som en slags klubbavis - som ble Peggen. Til alt dette meldte det seg villige sjeler som påtok seg å arbeide med forskjellige del-prosjekter.

I de første år bemerket klubben seg i vår lokale presse. Det var ikke fritt for at det den gang heftet en god del fordommer til hva golf var, og ikke minst hvem som hadde glede av golf. Noen av innleggene har skribentene liten

Det foregikk golftrening i enkle former hos Harry Bernander på Hamresanden allerede før KGK ble stiftet på Lanternen 29. september 1973. Dette bildet ble tatt 17. september og det er Lars J. Førland som instruerer mens Bernander assisterer.

grunn til å være stolt av i ettertid. Spesielt var det livlig da Kristiansand kommune bevilget en støtte til klubben på kr. 150.000. Det falt enkelte svært tungt for brystet.

Golfbanens finansiering

Anlegget ble igangsatt uten at det forelå en finansieringsplan. De første anslag var på ca.

Golfbanen er imponerende god

Kristiansand en attraksjon rikere

Idéens far den første vinner

Byens aviser brukte mye plass på golf mandagen etter baneåpningen 11. og 12. september 1976. De tilreisende golfspillere skrøt både av banen og beliggenheten. Byens egen golfspiller, mannen som hadde ideen til golf i Kristiansand, Lars J. Førland, imponerte ved å slå de beste fra Oslo, Trondheim og Stavanger. Nr. to ble også en KGK spiller, nemlig William Noble. Førland og Noble vant for øvrig også Herrer Foursome Stableford. Lillian Krüger imponerte ved å bli nr., fem i dameklassen. En stor helg for golfporten i Kristiansand

kr. 500.000 inkludert drenering, og styret var klar over at dette sannsynligvis var underestimert. Imidlertid var optimismen stor, og det ble skaffet midler underveis. Da banen var ferdig, er det antatt at den hadde kostet ca. 1,3 mill kr. Det er ikke ført en nøye registrering av utgiftene, slik at direkte investeringer ble adskilt fra driftsutgifter. Bygninger og maskiner er ikke medtatt.

Pengene ble skaffet delvis ved annonser og gaver, offentlig støtte, medlemsbidrag samt lån.

Annonseinntektene var delvis salg av annonser på en stor oppslagstavle ved parkeringsplassen, samt salg av alle 9 hull. Hullene ble "solgt" med annonsekontrakter over 25 år, som ble forskuddsbetalt for hele perioden. Annonssøren fikk satt sitt navn på hullet. Klubben har brutt de fleste av disse kontraktene, hvilket beklages. Gaver var ofte materielle tilskudd fra medlemmers bedrifter samt enkeltpersoner. De 9 hull brakte inn 270.000 kr, og

det er anslått at øvrige gaver og annonser i løpet av perioden må ha vært ca. 200.000 kr. I tillegg kommer dugnadsinnsats fra medlemmenes side, som ikke er tallfestet.

Offentlig støtte ble mottatt med ialt 200.000 kr. fra STUI, og 150.000 kr. fra Kristiansand kommune.

Lån ble tatt opp, og vi hadde på et tidspunkt ca. 550.000 kr i bankgjeld. Bankgjelden ble senere nedbetalt delvis ved å benytte offentlige tilskudd da de ble mottatt, samt at enkelte av klubbens medlemmer overtok deler av gjelden.

På den måten har medlemmene betalt en stor del av banen ved innfrielse av gjeld, kontingenter og investerings- og innmeldingsavgift, samt gaver og innbetaling av livs-

varig medlemskap.

Skjematisk kan det fremstilles slik:

Hans Elenius Hansen-Tangen

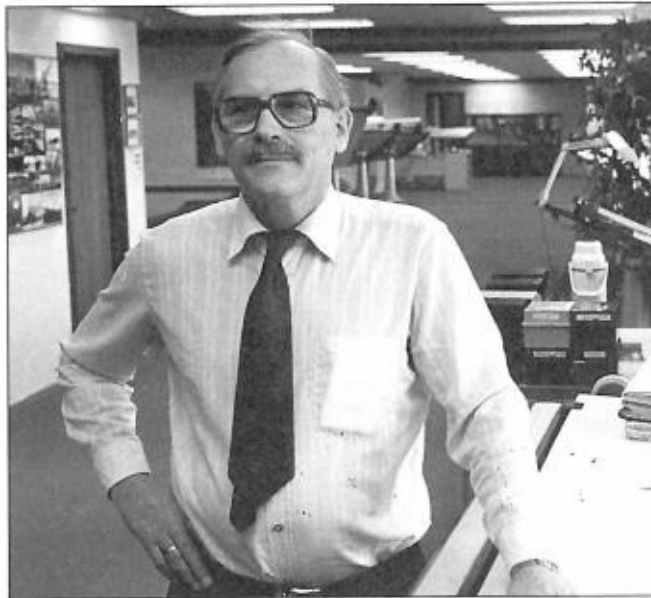
Trønderen og bonden

«Trønderen fra Vågsbygd», Eyvind Larssen, hørte til den indre krets i pionerårene. Larsen var mannen som startet suksessbedriften Hydralift i Vågsbygd. I dag bor han store deler av året i Spania hvor han er en ivrig golfspiller. Golfspporten lærte han som en av gründerne av Kristiansand Golfklubb. Larssen var klubbens første sekretær og satte i gang med en omfattende kontaktkrets for å høste andre golfklubbers erfaring på forskjellige praktiske områder. Han ordnet med klubbens første golfutstyr, og betalte ofte av egen lomme.

Når Finn Espeland omtaler Eyvind Larssen, er det som trønderen som snakket industrikonongen Munch i Bergen midt i mot. «Eyvind er et av de mennesker jeg har satt mest pris på i mitt lange liv. Hva skulle vi ha gjort uten ham?», spør Espeland. «Eyvind betalte i øst og vest, og klubbens først greenkeeper gikk på Hydralifts budsjett».

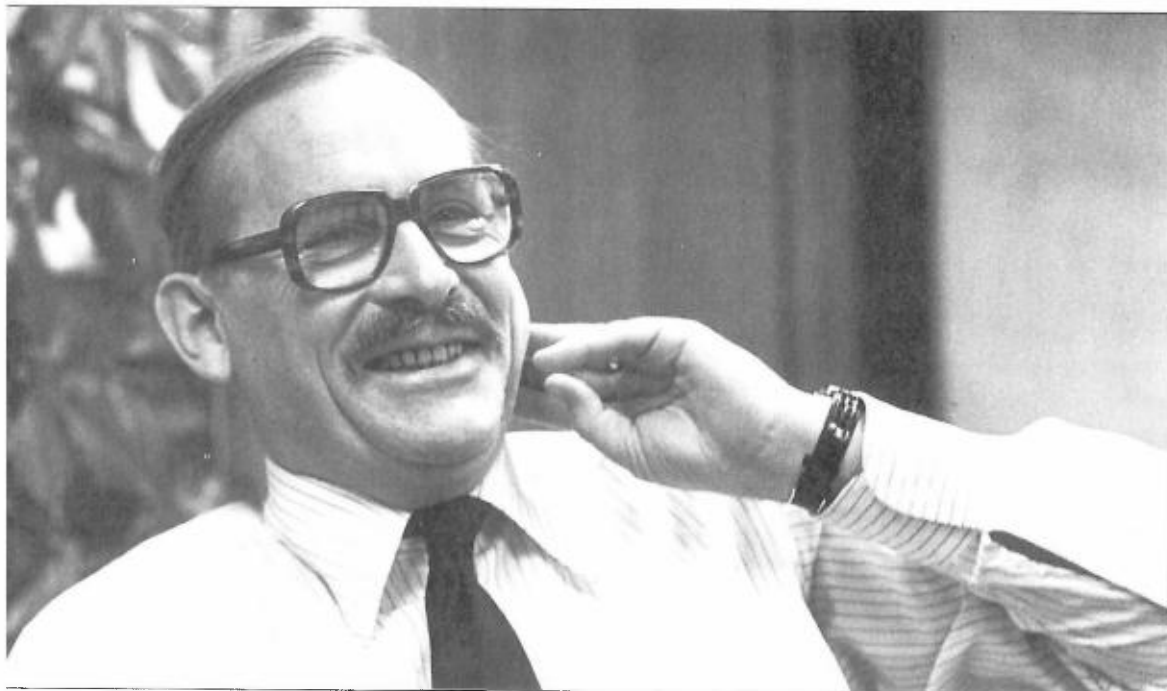
Slik ble det Korsvik

Når Eyvind Larssen sitter under Spanias sol og memorerer «de harde syttiåra» i Golfklubben, er det med beskjedenhet og smilet på lur. Da forholdene omkring Dønnestad-alternativet hadde kjørt seg fast vinteren 1974, tok Larssen kontakt med Fylkeslandbrukskontoret i Vest-Agder og ba dem finne et egnet sted for golfbane. Larssen mente at det var det eneste riktige å spille bal-

Eyvind Larssens utgangspunkt for sin sterke medvirkning som pioner i golfklubben, var todelt. Først og fremst at han ble bitt av golfbasillen, men også fordi han hadde vist et usedvanlig talent som industri-gründer da han startet Hydralift. Fabrikklokalene ble en tid brukt til golftrening og kontoret hans var så å si klubbens hovedkasse.

len tilbake til de myndigheter som stoppet planene på Dønnestadmoen. Og det uansett om Thorkildsen og Førland følte sterkt for at golfbanen skulle ligge akkurat der.

Da de økonomiske problemene tårnet seg opp i det unge idrettslaget, overtok Eyvind Larssen ledelsen av økonomiutvalget og skrev brev til bankene.

Og fylkeslandsbruksstyret kom raskt med sitt forslag: Simonstads gård ved Sukkevann i Randesund. Og dermed kunne det bli golfbane i Kristiansand, sier Larssen.

Pengenøden har ikke Larssen glemt, og da husker han spesielt at skipsreder Smedvig i Stavanger var den første som uten videre sendte en sjekk på 15.000 kr. Men Smedvig var ikke den eneste skipsrederen som uoppfordret sendte penger til Kristiansands-klubben mens arbeidet på Korsvik pågikk. Plutselig en dag kom det 20.000 kr. fra fire golfentusiaster i Leif Høegh & Co's rederi i Oslo. Ove Høegh hadde sett en reklameplakat for golfbanen i et vindu i Sørlandsbanken og skrev til banken for å få vite mer om planene. Skipsreder Klaveness i Oslo bidro også med

pene sjekker. Men det som gledet sekretær Larssen mest var at Kristiansand Golfklubb var den første golfklubb i landet som ble tildeelt tippemidler, og ble medlem av Norges Idrettsforbund.

Pengemaskinen

Eyvind Larssens oppfinnsomhet når det gjaldt å skaffe penger til utgiftene som løp enormt fort under anleggsarbeidene ved Sukkevann, er det flere enn Finn Espeland som berømmer. Selv husker Larssen spesielt den svære tavlen ved parkeringsplassen, med overskriften: Golfklubbens Venner. Han hadde tatt ideen fra Trøndelag Teater. Tavlen hadde plass til en mengde reklameskilt a kr.15.000. -Ellers

fikk vi inn 270.000 kr. på å selge reklame ved de enkelte hull på banen, forteller Larssen som med fornøyelse husker at han bommet 15.000 kr. av Bjarne Skeie. Larssen hadde både venner og konkurrenter i industrien som han oppsøkte i sin jakt på penger. Når det gjelder handelsstanden, var det bortkastet tid å hente sponsormidler der, sier Larssen.

- Vinteren 1975 pakket Fridthjof Thorkildsen, Finn Espeland og jeg koffertene med nyinnkjøpt golfutstyr. Vi dro til Costa del Sol i Spania. Fremdeles husker jeg hvor stolte vi var over at vi brukte i snitt 154 slag på 18 hull, og det uten opplæring, men med golfbok. Vi var der en uke og kom glødende av entusiasme tilbake til dugnaden ved Sukkevann, minnes Eyvind Larssen.

Det var Larssen som kjøpte 40 golfkøller og en haug med baller for å verve medlemmer under golfinstruksjon på Hamresanden. Det kom en masse folk som ville stifte bekjentskap med sporten og slå baller ut i sjøen. De som var instruktører var vel like mye amatører som elevene. Men nye medlemmer ble notert på hver eneste trening.

Nabo ble kjøpt ut

I dag innrømmer Larssen at man ikke opererte med noe budsjett. Vi regnet med at det skulle holde med en million kroner, pluss milde gaver. Han husker med takknemlighet at firmaet Hansen-Tangen gav en god traktor, mens han selv ordnet med boremaskin og gressklipper. Vannpumper var det stort behov for, men det ordnet Larssen ved å hente en diger pumpe hos skipsreder Mosvold. Elektromotor med opplegg kom fra ASEA-Per Kure. Rør og kranser fikk de billig av Wilhelm Egeland. Det hendte at kassa var tom, men kreditorene fant alltid veien til Hydralift i Vågsbygd!

Begrepet pro-shop måtte pionerene lære

seg. Hvordan den skulle se ut, og hvordan den skulle bygges, ordnet Einar Øgrey i Vågsbygd med. Han som skulle betjene pro-shop'en, en engelskmann, ble ansatt i Hydralift og kostet ikke klubben et rødt øre de første årene. Eyvind Larssens måte å løse problemer på, kom også til uttrykk da en nabo til hull nr. 1 på Korsvik gav uttrykk for at han ikke likte å få golfttrafikk rett opp i huset.

Strawberry Cup-pokalen slik den står i klubbhuset i dag.

STRAWBERRY CUP

Kristiansand Golfklubb inviterer til Strawberry Cup for damer og herrer 9 - 10. juli.

Spilleform:	72 hull slagkonkurranse hvor samtlige deltakere går videre til andre dagen.
Handicapgrense:	Damer -18, herre -9. Dog gjøres forbehold om at minst 6 damer må stille opp i damekl. kr. 75.00
Startkontingent:	Erik Egeland, Box 307, 4601 Kristiansand.
Påmelding til:	Tlf.: (042) 9 19 10 senest 1. juli.
Fritt spill:	Torsdag og fredag 7 - 8 juli.
Innkvartering:	Privat innkvartering kan eventuelt ordnes. Meld fra til Erik Egeland ved påmelding.

Strawberry Cup-turneringen gikk over en årrekke. Dette er annonsen i GOLF-entusiasmen nr. 2 i 1983.

Larssen kjøpte like godt huset og overlot til Fridthjof å selge det til en familie som gjerne ville bo der.

Megler Smekk

Eyvind Larssen er opptatt av at golfklubbens medlemmer ikke må glemme at det også var andre enn dem som ofte nevnes ved høytidlige anledninger som gjorde en uvurderlig innsats i pionertiden. Han husker spesielt de to som ble kalt store Nilsen og lille Nielsen (John Edgar og Leif) og Knut Bratterud, som var kasserer den første tiden.

Hvordan oppsummerer Eyvind Larssen sitt bidrag til Kristiansand Golfklubb?

- Det ble endel år i styret, men jeg har ikke et eneste notat fra møtene. Jeg gjorde jo ikke noen kjempeinnsats. Jeg var vel med for at bankene skulle være snille med oss, og de var utrolig snille. Det trengtes også en megler mellom sinte medlemmer. Så jeg var altså megler Smekk. De mest energiske har ofte også sterke meninger, men det er nettopp dem vi må ta godt vare på.

Det var Eyvind Larssens ord fra Spania.

Småbruker og golfrelst

Det skulle bli en lykke for golfporten i Kristiansand at Finn Espeland vendte tilbake til gamlelandet i 1960-årene etter å ha streifet

Banemester Finn Espeland fulgte nøye med i årene etter at golfbanen var ferdig fra hans hånd. Her er han med den gamle traktoren og golfkølla i 1987.

Vi ser banesjef Finn Espeland i aprilsol i Simonstadskaueu. Mange må ha fulgt dugnadsappellen denne dagen, ellers ville ikke Finns smil ha sittet så høyt og fint.

om i USA. Der over drev han med litt av hvert, først og fremst innen landbruk, men forsøkte seg også som gullgraver -og golfspiller. Han spilte på flere baner i South Carolina og fant ut at det var et facinerende spill som kurerer ryggplagene hans.

Finn Espeland er utdannet sivilagronom, men kaller seg småbruker. Han etablerte seg

som jordbær dyrker i stor stil i Tveit. Da han hørte om golfplanene, tok han kontakt med Fridthjof Thorkildsen. Begge impulsive og uformelle optimister. Kjemien stemte.

- Fridthjof gjorde meg til et bedre menneske enn jeg er, sier Espeland i dag. Han trodde jeg kunne klare alt. Og det ville jeg jo gjerne. I den gjengen som prøvde å få til golfklubb og golfbane var jeg den eneste agronomen, og med lang praksis i faget. Bruk meg, sa jeg.

Tøft og hardt

Det ble 2-3 tøffe år for Espeland som ledet alt arbeidet på Simonstads vakre, gamle eiendom i Randesund. De som ville treffe Espeland i et eller annet ærend, måtte reise til Korsvik. Gjerne om natten. Mørket var ikke noen hindring for anleggsleder Espeland, hvis noe måtte gjøres der og da.

En høstkveld i striregn holdt det på å gå galt. Espeland var alene på anlegget og holdt på i en dyp grøft da veggene raste sammen over ham. Espeland forsvant i gjørma. Den snarrådige småbrukeren hadde bare en tanke i hodet, nemlig å komme opp på fast land. Den kvelden kom han hjem støvleløs. De nye gummistøvlene ble ofret i gjørma.

Ikke noe lureri!

Da golfbanearkitekt Skøld kom til Kristiansand for å se om terrenget stemte med kartet, hadde han også kalkulert kostnadene for en ni-hulls bane som ville bli vel 3000 meter lang. Skølds regnestykke endte på Sv/kr.345.000. Den største enkeltpost var vanningsanlegget som Skøld mente ville koste 75.000. Jordbearbeiding av fairways og

Fra åpningsfesten på Klubben lørdag 11. sept. 1976. Paret til venstre er Aashild og Tore Bendixen fra Lillesand som var aktivt med i golfklubben helt fra starten. Bendixen døde for fire år siden, bare 70 år gammel. Hans 300 mål store gård i Lillesand var aktuell som golfbane allerede i 1965/66. Fridthjof Thorkildsen og Bendixen befarte eiendommen, men på det tidspunkt var det bare Førland og Thorkildsen som var «golfklubben». Jorden på gården ble leiet bort til annet formål. Paret til høyre vil mange kjenne igjen. Det er Martha og Olav Haugland, to av klubbens pålitelige dugnadsmedlemmer. Haugland, som gikk bort i 1997, var formann i byggekomiteen for det nye klubbhuset.

såing var beregnet til 50.000 kr. I tillegg til dette mente arkitekten at det ville koste 60-70.000 kr. å anskaffe nødvendig maskiner til vedlikehold av banen. Årlig vedlikehold av banen ville koste omtrent det samme.

Ingen protesterte på ekspertens regnestykker, hverken under befaringen eller etterpå. Skøld var jo mannen som visste alt om golfbaner. Mens de gikk der i skogen på Simonstads eiendom, hvisket Espeland til

Eyvind Larssen: «Bare glem Skølds kalkyle. Dette kommer til å koste over en million kroner før vi er ferdige. Men vi må ikke si det til noen. Vi får ikke med oss en sjel dersom vi snakker om en million. Da blir det ikke noen golfbane. Vi må bare sette i gang. Og det ble vi enige om, der og da».

- Vi mente ikke å lure seg selv. Og hele greia kom jo til slutt på langt over en million, sier

Espeland. Fridthjof skjønte det nok. Han var jo heller ikke noen byråkrat, og i ettertid er det bare å innrømme at vi tok endel beslutninger uten å spørre for mye.

Sukk og stønn ved Sukkevann

Finn Espeland hadde trening i å lede folk, særlig ungdom. Som jordbær dyrker hadde han 150 ungdommer på åkrene når bærene skulle høstes. Når det kom 100 rekrutter ut i skogen ved Sukkevann for å rydde og samle grener til bål, kunne det gå hardt for seg. Medlemmer, som ikke visste mer om golf enn hva de hadde lært på Hamresanden, måtte ta harde tak når Espeland delte ut oppgaver. Det hendte at Espeland holdt tordentaler på styremøter med krav om mer dugnad fra medlemmene. Da ble det fart i sakene. Det kom også dugnadshjelp fra skoler. Rektor Ewald Junker ved Handelsgymnasiet i Kristiansand lot elevene ta en dugnadsdag høsten 1974 og fikk et overstrømmende takkebrev fra golfklubben.

Det kunne gå hardt for seg også på andre områder. Det innrømmer Espeland som hadde sin lille private krig mot en grunneier med rettigheter i Sukkevannsområdet. Etter Espelands oppfatning var det en foreldret ret-

tighet. Om høsten stemte grunneieren opp Sukkevann med den følge at det laveste område av golfbanen ved hull nr.4 ikke kunne dreneres. Det ble flom. Espeland rev ned demningen hver morgen når han kom for å arbeide, men neste dag var plankene på plass igjen.

Slik holdt det på til «diplomatene» Lars Førland og Eyvind Larssen forhandlet frem en minnelig ordning. Men Espeland ville gjerne ha det siste ordet og fortalte om en eldre mann han hadde kjent som en gang antydte for ham at han kunne saksøke Kristiansand kommune for å ha tatt i bruk Torvet til noe annet enn det hadde vært brukt til før. Han hadde nemlig beiterett der hvor Torvet ligger.

Et gratis årsverk

Det var med god grunn Finn Espeland ble utnevnt til æresmedlem i Kristiansand Golfklubb. Etter Fridthjof Thorkildsens død, har Espeland vært klubbens eneste æresmedlem. De som kjenner Espelands arbeidsinnsats i Simonstads skog mener at han i hvert fall la ned ett gratis årsverk. Hans eneste «fritid» var innhøstningstiden for jordbær.

Sukke vann og Pine Valley

Det idylliske Sukkevann har også vært en kilde til problemer. Banesjef Finn Espeland hadde tøffe basketak ved Sukkevann i 1994/95 og følte en tid at han hadde like store problemer som ingeniørene som bygde de berømte dikene i Nederland.

Nå er det golfspillerne som sukker ved Sukkevann, vannet som sluker dyre golfballer. Når ballene plasker uti, synker de pent og stille til bunns. Der blir de liggende inntil fremmelige gutter, iført badebukse, konkurrerer om å finne flest baller. Ballene kan gi greie lomme-penger.

Men i Amerika er som kjent allting større. En av de vanskeligste golfbanene ligger i Pine Valley i California. Den har et kunstig vann, og en av greenene er omgitt av vann på tre sider. For noen år tilbake ble innsjøen tømt. På bunnen lå det 15.000 baller.

Golfbanen ved havet. Hvis fotografen hadde løftet kameraet litt høyere, ville Oksø fyr ha fanget blikket i horisonten. Pionerene, med Fridthjof Thorkildsen i spissen, var veldig stolte av anlegget da banen lå strøken og klar i høstsolen 1976. (Foto. Anders Martinsen)

Espeland vil helst ikke snakke om sin arbeidsinnsats, heller om hvor fenomenalt det var å være med i teamet som klarte å få det til. Riktignok ødela han en av sine traktorer og endel annet utstyr, men la gå med det. Han nevner gjerne andre som gjorde mer enn ventet. Særlig Knut Bratterud, som også var kasserer, samt Olav Haugland, Odd Krüger og Odd Ivar Mikalsen.

Det verste Espeland opplevde var når «kloke» folk kom ut på golftomta og snakket nedsettende om å legge forholdene til rette for en snobbesport. «Det såret meg, sier Espeland. Jeg er selv småbruker, og jeg husker det gledet meg stort at en liten bonde fra Skåne ble svensk golfmester i 1974. Det skjedde mens vi strevde som verst i Simonstadskauen og måtte høre på dumme meningsytringer».

Kampen for å overleve

HØSTEN 1991

Jeg beklager å si det til dere,
men sesongen er nok på hell.
Dagene kunde vært mange flere,
men takk for tiden likevell.
Vi har hatt mange koselige runder,
med både birdie og par.
Det må vel betraktes som et under,
om man endelig en premie tar.
Hook eller slice, vi glemmer så fort,
men husker de fine slag.
Det hender så ofte man tuller sig bort,
glem ikke din heldige dag.
Jeg trives blandt hyggelige venner,
med samme interesse som mig.
Det gjør at jeg yngre mig kjenner,
vi går på den samme vei.
Jeg takker for alle de velmente råd,
som jeg ikke akter å følge.
Med mine skavanker ville det vært en dåd,
men hvorfor, -se det vil jeg heller dølg
som mosjonist jeg prøver mitt spill,
og kan aldri bli noen mester,
men ser jeg noen flinke, jeg blir helt vill,
og kalle på kalle jeg tester.
La andre trene og øve på sitt,
det er jo sunt med ambisjoner.
Jeg selv er fornøyd med mitt,
og har helt andre visjoner.

Reidar.

Banen lå strøken og vakker i et kulturlandskap som kunne ha sett slik ut den gang jordveien var bærebjelken i Randesund. Dugnad og maskiner hadde gjenopprettet en slags likevekt med naturen. Det gamle kulturlandskapet hadde fått tilbake igjen det kratt og trær hadde sneket til seg. Golfparken på Simonstadgården i Randesund var blitt en attraksjon.

Lenge før banen var åpnet kom det brev fra fjern og nær med forespørsel om når man kunne komme dit for å spille. Til og med fra en offentlig etat i Kristiansand kom det brev om når det golfinteresserte personalet kunne stille med køller og golfsko. Fridthjof Thorkildsens svarbrev var som vanlig elskverdig, men «kanskje personalet ville ta en dugnadsøkt først?»

Flere medlemmer, takk!

Høsten 1976 ble dugnaden på banen organisert slik at det ble en ansvarlig for hvert hull. Aktive og passive ble satt sammen i «hull-lag». Men det viktigste budskapet fra styret var kravet om å skaffe nye medlemmer. Flere medlemmer var det samme som penger i kassa. Den glade entusiasme ble avløst av erkjennelsen at golf ennå var et diffust begrep blant sørlendingene. Det var all right å ta en søndagstur til Korsvik for å se på, men dumme seg ut i andres påsyn med pene bukser og golfkølle? Nix.

Selv om golfklubben hadde økonomiske problemer, manglet det ikke på humør og diktede trang. Det er blitt mange viser og vers i klubbens 25 årige historie. Klubbens «far», Fridthjof Thorkildsen, var også husdikter, men dette høstvers er skrevet av Reidar Berg Mathiesen for «Peggen».

Da banen ble åpnet i september 1976, var det den 7. golfanlegg i Norge. Det gikk åtte år før neste bane ble åpnet. Den langvarige kampen for golfbane i Kristiansand, og den kolossale dugnadsinnsatsen, skremte kanskje? Golfpionerene i vinterlandet Norge hadde mange odds mot seg, for bare 20 år siden. Men i dag er det planer om 150 nye baner rundt om i Norge: en firedobling av dagens antall.

Klubben startet sitt nye liv med 160 medlemmer i 1976, derav 48 kvinner. Årsberetningen sier kort og godt at det trengs nye medlemmer for å bedre likviditeten. Medlemmene oppfordres til å ta med seg venner til treningsfeltet hvor klubbens Pro, Alan Dobbins, vil sørge for at alle får prøve seg.

Hans Elenius Hansen-Tangen var formann i KGK i de vanskelige årene 1978 og 1979.

Gjelden er 650.000 kr. Det skal bygges klubbhus og anskaffes utstyr. Driftsbudsjettet for 1977 er på beskjedne 141.000 kr. Et år etter åpningen går formannen ut i avisene og sier at kristiansanderne ikke finner veien til golfbanen. Medlemstallet er stadig 160 og det trengs minst 250 for å klare fremtiden.

I 1978 holdt styreformannen, Hans E. Hansen-Tangen, 17 styremøter på grunn av de mange problemene. Alle inntektsposter var blitt mindre enn budsjettet. Det nye året startet med bare 145 medlemmer. Navn ble strøket av listene på grunn av manglende betaling og interesse. Budsjettet for 1979 opererte med et antatt underskudd på 37.000 kr.

Nye pengekrav til medlemmene

Medlemskontingent og innmeldingsavgift er stadig på sakslisten. Avgiften for å bli medlem ser styret på som en investeringsavgift som foreslås gjort om til et andelslån. Avgiften var 1000 kr. og hvem som helst kunne kjøpe flere andeler og selge dem en gang i tiden. Styret var ikke i tvil om at verdiene i golfanlegget ville øke med årene. Et medlem fikk klarsignal for å skaffe seg livsvarig medlemskap ved å ta opp et lån på 10.000 kr. i Den norske Creditbank hvor golfklubben hadde pantelån. De årlige innbetalingene skulle gå direkte til nedskrivning av klubbens gjeld.

Men det er lyspunkter også. Etter mye strid innvilger Kristiansand kommune golfklubben et tilskudd på kr.150.000 som vil komme til utbetaling i 1978. Kristiansands bidrag til den nye idretten i byen hadde så langt begrenset seg til 15 benker som ble utplassert på banen. Klubben gikk inn i 1980 med en bankgjeld på 520.000 kr. som hadde stått uforandret i flere år.

Seniorkontingenten på 800 kr. strakk ikke til. Et tidligere krav om at hvert seniormed-

BUDSJETTFORSLAG	
for tiden 1.1.1979 til 31.10.1979.	
Utgifter:	
Lønn Dobbins 3 mndr.	1.750
Lønn banemann	45.000
Utgifter til ny trener	4.000
Adm. utgifter	15.000
Driftsutgifter banen	20.000
Norges Golf forbund	3.000
Baneleie	10.000
Bankrenter 3 kv.	30.000
INNTEKTER:	
Kontingenter	Kr. 60.000
Greenfees	" 4.000
Variantbingo	" 10.000
Reklameinntekter m.m.	" 20.000
Underskudd	" 36.750
	<hr/>
	Kr. 130.750 Kr. 130.750

Det var en meget nøkter formann som utarbeidet budsjettet for de første 10 måneder av 1979. Resultatet ble en kraftig nedskjæring, det mest beskjedne budsjett i golfbanens historie.

Golf-strøm i Kristiansand

Nær 150 personer har meldt sin interesse som nye golf-spillere i Kristiansand i løpet av sesongen 1988. Aktiviteten har til tider vært så stor at trener David Clark har hatt problemer med kapasiteten på treningsfeltet.

Kristiansand Golfklubbs PR-uke i mai førte til stor tilstrømning til banen i Randesund, og en egen nybegynnerkomite har tatt seg av undervisning i etikette og regler, og sørget for at de nye har funnet seg til rette i klubben.

lem skulle påta seg et gjeldsbrev på 5000 kr, eller en rentebelastning på ca.500 kr., stod stadig ved makt. Ved årsmøtet i november 1979 hadde bare 25 medlemmer fulgt oppfordringen. Golfklubben meldte seg på i kampen om bingoarrangementer, hvilket ga noen tusen til driften. Syv år etter stiftelsen og fire år etter baneåpning stod medlemstallet stadig på stedet hvil.

Dramatisk brev

Kampen for å overleve var så prekær at «Trønderen fra Vågsbygd», Eyvind Larssen, ble utpekt til å løse flokene. Larssen ble bedt om å overta vervet som formann i finansutvalget. 14. november 1980 skrev han blant annet følgende i et brev som ble sendt til en av bankene:

«Ved gjennomgang av klubbens regnskap er det klart at klubben ikke er i stand til å svare for sine forpliktelser, og at vi derfor må ta opp klubbens økonomi til seriøs drøftelse med våre kreditorer. Da klubben ble startet for syv år siden, var det med den forutsetning at golfarkitektens overslag på kr.750.000 for opparbeidelse av golfbanen ville holde. Det viste seg imidlertid at banen kom oss på drøye to mill.kr. Meningen var at anleggsutgiftene skulle være betalt etter noen år, slik at vi bare behøvde å tenke på driftsutgiftene.

Med de store anleggskostnadene har vi imidlertid endt opp med en total gjeld til bankene på kr.550.000. De resterende ca.1,5 mill. er dekket ved 300.000 kr. i statlige og kommunale bidrag, ved at 50 voksne medlemmer har innbetalt engangskontingent a kr.10.000, ved at forskjellige industribedrifter og forsikrings-selskaper har betalt reklameavgifter på banene med tilsammen kr.270.000, ved oppsetting av reklameplakat ved inngangen til Golfklubben som har gitt oss kr.200.000 og dessuten ved forskjellige gaver og bidrag fra andre.

Fra FOLF-entusiasten nr. 4 1988.

Nå dyrker æresmedlem Eyvind Larssen golfsporten under palmer i Spania, i Estepona som ligger noen få mil nord for Gibraltar. Vinteren 1975 dro Larssen, Fridthjof Thorkildsen og Finn Espeland til Spania en uke. De tok fri fra økonomiproblemer og hardt arbeid på Korsvikbanen for å lære golf. Eyvind Larssen hadde golfbasillen i seg da han dro, men i Spania ble han virkelig golfrelst.

Det ser imidlertid ut til at vi har utnyttet de fleste muligheter til å skaffe oss kapital, og vi greier hverken betale renter eller avdrag på gjelden til bankene. Årsaken til problemene ligger først og fremst i at banen ble så meget dyrere enn beregnet, men også i den begrensede tilgang på medlemmer. Vi har i dag 180 medlemmer, til tross for at banen kan ta minst 250. Det tar dessverre lang tid å innarbeide denne sporten», skrev Larssen som avsluttet brevet med følgende: «Med bankens hjelp håper vi å kunne greie våre forpliktelser, så vi slipper de sørgelige konsekvenser vil ellers må se i øynene».

«De sørgelige konsekvenser» ble unngått

ved bankenes hjelp og ved de tiltak styret og finansutvalget satte i gang.

Høy aktivitet på banen

Til tross for de økonomiske bekymringene var den sportslige aktiviteten høy, med både elitestevner og mindre høytidelige konkurranser. Finn Espelands Strawberry-cup, med det ettertraktede trofeet, ble et populært stevne blant elitespillerne i Norge. Sesongen 1982 kom den nye engelske treneren James Wood som tok mål av seg til å få frem gode juniorspillere. Da Strawberry-cup gikk av stabelen i 1983, det året klubben feiret sitt 10 års jubi-

leum, var medlemstallet kommet opp i 226. Blant klubbens 25 aktive junior-spillerne var det flere meget lovende golfere.

Økningen i antall nye medlemmer ga styret mot til å nedsette et utvalg som skulle utarbeide planer for utvidelse og ombygging av klubbhuset. Første byggetrinn ble bygget på dugnad allerede i 1978/79. Til og med garderobeanlegg skulle det bli. Oppfinnsomheten var stor når det gjaldt å få inn penger. Nevenyttige medlemmer sørget for at klubben tjente 30.000 kr. på å pusse opp en leilighet i Slettheia for Den norske Creditbank. Men det måtte også spares. Det kostet 500 kr. den gang å sende ut informasjonsbrev til medlemmene. Det ble til slutt så lite nytt å høre at medlemmene klaget.

Allerede i 1976 kom det første nummer av medlemsbladet «Peggen», som legger vekt på informasjon om økonomi, dugnad, regler og nytt fra de forskjellige komiteer. Bladet lages på dugnad og finansieres med annonser. Etter hvert kom det også årlig håndbok med opplysninger om stevner, nye regler, medlemsfortegnelse, handicapoversikt etc.

18 hulls bane på kartet

Klubben la tidlig vekt på at det skal være rimelig for barn og ungdom å være med. Det ble også satt i gang golfskole for aldersklassen 9 til 16 år. Selv om det skulle spares på alt, ble treningsballene for juniorene subsidiert av klubben. Her gjaldt det virkelig å ta vare på dem som skulle bli klubbens fremtid.

Ved inngangen til sesongen 1988 kunne styret vise frem det nye klubbhuset med leilighet for treneren, garderobes og dusjanlegg. Ny

DIN HJELP
ER AV MEGET STOR BETYDNING FOR
Å SKAFFE
NYE MEDLEMMER.
VI SOM SPILLER, ER DE BESTE TIL Å
FORTELLE OM GJELDEN VED GOLFSPILET.
LA OSS SAMMEN GJØRE EN INNSATS.
VI HAR SIKKERT ALLE EN ELLER
FLERE VENNER ELLER BEKJENTE SOM
KUNNE TENKE SEG GOLF.
PRØVEMEDLEMSKAP FOR ET ÅR
KOSTER KUN KR. 500.- OG INKLUDERER
5 TIMER MED VÅR TRENER.

Klubbledelsen prøvde alt for å skaffe nye medlemmer. Dette brevet ble sendt i februar 1985 til alle som spilte golf.

traktor, som Finn Espeland mange ganger hadde ønsket seg, var på plass sammen med en del andre nye vedlikeholdsmaskiner. Sammen med Golfforbundet legges det planer for å realisere en 18 hulls bane, men formannen Jan G. Mikkelsen understreket overfor medlemmene at det kunne bli langt frem til målet.

Mer gjeld og nye spillere

Ved klubbens 15 års jubileum er gjelden økt til 1,3 mill.kr., først og fremst på grunn av klubbhuset som kom på 675.000. Men etter hvert kom det 325.000 i tippemidler. Det ble gjort endel større arbeider på banen og lagt ny vei med vann og kloakk som klubben brukte 200.000 kr. på, mens kommunen spyttet i med 150.000. De nye maskinene kom på 150.000. For å få ned gjelden har PR- og finanskomiteen gått ut med en sponsorpakke

som man håper skal gi 170.000 kr til nedskrivning av gjelden. Håpet er ellers å få 50 nye medlemmer i 1988, ved klubbens 15 års jubileum.

Det håpet ble mer enn oppfylt. Etter sesongen 1987/88 er det registrert 130 nye, derav mange aktive. Formannen Jan G. Mikkelsen skrev i sin hilsen i «Peggen» i 1987 at det kan komme så mange nye medlemmer i de nærmeste 2-3 år at banen er sprengt allerede i 1990! Vi må skaffe oss nye arealer for utvidelse av banen, skrev Mikkelsen.

Så fort gikk det imidlertid ikke, selv om styret i 1991 gikk til det skritt å ansette Erik Egeland som daglig leder i halv stilling. Det var en prøveordning. Lederens hovedoppgave var å skaffe penger til klubben. Økonomien overtonet fremdeles alle andre problemer, men nå siktes det inn mot å legge forholdene til rette slik at banen kan «sluke» så mange spillere som mulig. Nå er det ikke bare et spørsmål om flere medlemmer. Jo flere spillere, dess flere inntekter. Målet i 1991/92 er at klubben skal kunne «betjene» 600 aktive.

Vekstproblemer

I jubileumsåret 1993 vurderer ledelsen tiltak mot «langsom-spill». Styret vil at både medlemmer og gjester skal trives på banen, men da må det bli bedre flyt i spillet. Antall betalende medlemmer er nå kommet opp i 560. Inntektene av medlemskontingent green fees og sponsorer er blitt så bra at det gir klubben en viss handlefrihet. Otto Lorentz Larssen ble valgt til leder i 1994 og gikk sterkt inn for at Norges 5. største by måtte få en tidsmessig 18-hulls golfbane. Styret arbeidet med en baneutvidelse, men gikk samtidig inn for å redusere antall turneringer. For at flest mulig skal få spille, ble alle arrangementer i juli avlyst. Dame- og gubbekveld får begrenset

antall spillere og det avsettes to timer tirsdager og onsdager. Målet er stadig å begrense spilletiden.

Venteliste og lønnet leder

Allerede ved inngangen til 1997 nådde klubben 800 medlemmer og fra 1. april ble Øyvind Kårikstad ansatt som daglig leder i full stilling med kontor i klubbhuset. Stadig flere av medlemmene er aktive spillere, en tendens som øker presset på banen. Hva tåler banen av trafikk? er et spørsmål som stilles stadig oftere. Banen er sprengt, sier de mest utålmodige. Vi må ha ny bane.

Kristiansand Golfklubb gikk inn i sitt 25. år med lang venteliste for nye medlemmer. Ledelsen erkjenner at med et medlemstall på nærmere 900 er det en grense for den service klubben kan yte, særlig overfor nye og uerfarne spillere. Klubbens ledelse er stadig ute og formaner medlemmene til å være hjelpsomme overfor gjester og ferske spillere. Målet er, todelt: å holde god kvalitet på banen og ta vare på det gode miljø som er opparbeidet gjennom 25 år, uansett hva løsningen måtte bli når det gjelder en 18 hulls bane.

Fremtiden

Men det viktigste fremtidsspørsmål for klubben er hva slags løsning det skal bli på kravet om at klubben og byen må få en 18 hulls bane med internasjonal standard. Skiftende styrever og generalforsamlinger har brukt mye tid på saken. For en utenforstående som dukker ned i KGK's «indre liv», er det imponerende å oppdage at svært lite feies under teppet når det er duket til strid, enten det gjelder 18 hull eller økonomi. Det er tydelig at det er en idrettsforening med mange ressurssterke personer. De har heller ikke for vane å pakke meningene inn i diplomatisk ull.

Det er med andre ord en livskraftig 25 -

åring som tar mål av seg til å løse banespørsmålet. Finn Espeland, som hele veien har vært en mann med klare meninger og som tok ansvaret for 9-hulls banen i sin tid, mener at Korsvikbanen er god nok. Det viktigste er at de som har glede av golf på mosjonsnivå, får anledning til å dyrke sporten. Og da er den gamle banen helt ok. Sier Espeland.

Svar i jubileumsåret?

John Edgar Nilsen som er formann i jubileumsåret, hans tredje periode som leder, håper og tror at det skal komme en avklaring innen utgangen av jubileumsåret. Nilsen har vært en viktig støttespiller i KGK fra starten av. Han kan både golf og klubbbliv inn og ut. Det er i hans to siste år som leder, at golfsporten virkelig har tatt av i Sørlandets hovedstad. I Peggen nr.3 for 1998 skriver han følgende:

«Det har vært en del prat rundt Sør Golf A/S nye baneanlegg på Klepp i Ålefjær, og at KGK ikke har vist interesse for å delta, til tross for at klubben har fått flere alternative tilbud. Jeg vil med dette benekte at dette er tilfelle. KGK har fått opplyst at vi vil bli forespurt om deltagelse når Sør Golf A/S har fått alle brikkene på plass, slik at de vet hvordan de skal legge det hele opp. Inntil det skjer, kommer vi til å fortsette og arbeide med de prosjekter vi har på gang. Det er å håpe at vi kan ha en avklaring på bordet innen årsmøte i november».

18 hull i en omgang

I samme nummer av Peggen er det flere innlegg om Ålefjær-planene og påstandene om at det foregår mye hemmelighetskremmeri rundt Sør Golfs prosjekt og de planer KGK arbeider etter for å realisere en 18 hulls bane. Daglig leder i KGK, Øyvind Kårikstad, avslutter sitt innlegg i Peggen nr.3 med å peke på en viktig ting, nemlig at KGK allerede har en 9 hulls

bane i spilleklar stand, og kan bygge ut en ny bane med 18 hull i en omgang. Ikke som Sør Golf, som håper å få ferdig ni hull i år 2000 og de neste ni hull i 2001.

De fortløpige kostnadene for Ålefjær-banen lyder på 30 mill. kr. Med 1000 fullt betalende medlemmer er banen betalt. De mest optimistiske rundt Ålefjær-prosjektet mener at det raskt vil bli overtegning når den nye golfklubben går ut til folk med penger og golfinteresse.

Plass til tre baner?

Peggens redaktør, Arne Stamnes, spør om det er plass til tre golfbaner i Kristiansand. «Nå kommer altså muligens en ny bane og klubb i Ålefjær, samtidig som KGK arbeider med planer om en ny 18 hulls bane. Er det spillere og økonomiske midler nok til tre baner? Kan det være måter å samarbeide på, eller skal det ene være en eksklusiv privat «Golf and Country Club», forbeholdt de få fra de riktige sosiale lag?», spør Stamnes.

Da golf var et nytt ord i Kristiansand for 25 år siden, var anklagen fra politikere og «almennelige folk» at dette var en sport for skipsredere og andre med penger. Klubbens stiftere kjempet drabelig for å overbevise folk om at golf var en sport for både visergutter og direktører. Og klarte det. Men mye tyder på at golfsporten ennå vil måtte slite med «skipsredersyndromet».

Golf i samfunnet

De som har arbeidet for ny golfbane i Kristiansand eller en utvidelse av det eksisterende anlegg i Randesund, har knapt våget å sette opp dugnad på kostnadsoverslaget. Men dugnad, som en del av Kristiansand Golfklubbs indre liv, det gode miljø som klubbliderne gjerne omtaler i årsberetninge-

ne, er fremdeles en realitet, 25 år etter starten. Golfklubben er for lengst blitt et idrettslag på linje med fotball, håndball, ski, friidrett osv. Men i dag vil neppe noen ta øks og spade fatt for å gi byen et nytt idrettsanlegg, en ny golfbane f.eks. Det er blitt «samfunnet»s sak. - eller markedets.

Ekteparet Lillemor og Fr. Thorkildsen på åpningsfesten 11. sept. 1976. Til høyre i bilde daværende ordfører Harald Synnes som foretok den høytidelige åpningen av golfbanen. Lillemor Thorkildsen var aktiv i golfklubben helt til hennes mann plutselig døde i 1991.

Ny idrett og nytt stadion

Da ordfører Harald Synnes åpnet golfbanen i Randesund i 1976, innviet han ikke bare et nytt idrettsanlegg, et nytt stadion, i Kristiansand. Han klippet snoren for en ny folkeidrett i landsdelen, en sport som helt fra midten av 20-årene og til lenge etter krigen, bare ble dyrket av noen hundre nordmenn.

De som tar en titt på norsk skihistorie vil se at det tok mange ti-år før skisport ble en del av folkekulturen i vinter-Norge. Og fotballidrettens vekst gikk langsomt her til lands. Fotballsporten ble i mange år drevet under kummerlige forhold på små løkker rundt om i byene. Golf på Sørlandet ble en sport for «alle» i løpet av 25 år.

Hvilke underliggende krefter i samfunnet som løfter en idrett opp fra snobbessport på kortklipt gress og ut til alle i et «sosialdemokratisk miljø», må være et interessant forskningsemne. Fullt så spennende er det neppe å finne ut hvorfor guttenes vinterfavoritt nr. 1 i agderfylkene, hoppporten, nærmest har dødd ut i løpet av de 25 år golfen brukte på å bli en av de mest populære grenene i Aust- og Vest-Agder idrettskretser.

Snobbemyten død?

Selv om snobbemyten ble erklært død og ikke-eksisterende av Golfklubbens ledere da klubben vervet medlemmer i 70-årene, hadde myten likevel et godt fotfeste i folks forestillinger om golf. Fridthjof Thorkildsen ville formodentlig ha

Etter Fridthjof Thorkildsens forslag i 1976 om å arrangere golfturner til varmere land, har det gått mange fellesturer sydover. I oktober 1988 dro en glad gjeng til Miami i Florida, her fotografert foran hotellet. Sittende fra venstre: Reidar B. Mathiesen, John May, Lillemor Ugland. Bak fra venstre: Kåre Nilsen, Kjell Ugland og Einar Simonsen.

Om Einar Simonsen kan det fortelles at golfspillet i Miami ble hans siste. Da Simonsen kom hjem, fikk han en alvorlig betennelse i det ene benet, hvor legene hadde tatt ut blodårer til den store hjerteoperasjonen han hadde gjennomført noen år tidligere. Simonsen kom seg aldri av tilbakeslaget, og døde 2 - 3 år senere.

Simonsen, som hadde vært et friluftsmenneske hele sitt liv, fulgte rådet om å spille golf da helsen sviktet. Det angret han aldri på. Med sin lange erfaring med maskiner, ble han et nyttig medlem med stor dugnadsinnsats for å vedlikeholde utstyret.

fått både kulturprisen og Kongens gull dersom hans innsats ikke hadde blitt en golfbane til del, men heller en tipp topp idrettsplass i Randesund, og et idrettslag med 160 betalen-

de medlemmer. Eller et flunkende nytt teaterbygg. Samme uke som Synnes åpnet golfbanen, ble Kristiansands nye teater til 17 mill.kr. innviet.

Men det luktet snobberi og penger av golf den gang, selv om Thorkildsen, Førland og Espeland ikke var i nærheten av listen over de største skattytere i Kristiansand. Førland og Thorkildsen var «hekta» på sport og idrett. All salgs idrett.

Førland forsynte seg godt på premielistene både vinter og sommer. Han var en av de første som fant seg til rette i slalomløypene på Hovden. En fremragende tennis- og badmintonspiller var han også. I dag slår han ikke ballene så raskt, men idrettsmannen sees utenpå pensjonisten Førland.

Beskjeden gründer

Thorkildsen var mer beskjeden i konkurranser, men allsidig. Idrettsøvelsene skulle helst foregå utendørs, i pakt med naturen. Om vinteren spilte han bandy og gikk lange skiturer. Tennis sluttet Thorkildsen aldri med, selv om det ble mer og mer golf de siste årene. Da han tente på golf, uten å ha satt sine ben på golfgress, ble frøet lagt til en ny idrett i Kristiansand.

Fridthjof Thorkildsens navn vil leve videre med golfen og parkanlegget i Randesund. Med tiden vil han kanskje få den minnesteinen samfunnet skylder ham. Med stående akklamasjon fra medlemmene ble «Golfklubbens far» utnevnt til klubbens første æresmedlem 28. nov. 1984.

De minneord som ble skrevet da Thorkildsen døde i 1991, 77 år gammel, forteller om en uvanlig samfunnsengasjert og aktiv samfunnsborger. Han var med i hjemmefronten under krigen og gikk inn i kommunepolitikken da familien flyttet til Kristiansand i 50-årene. Mannen bak

Golfklubben var også en gründer i næringslivet, i så forskjellige ting som finans/forsikring og husflid. I alle de idretter han engasjerte seg i gjennom årene, var han alltid med som organisator og dugnadsmann.

Selv på en velfortjent ferie var engasjementet for idretten med. Han dro til Spania med sin kone høsten 1976 etter baneåpningen i Kristiansand, og skrev brev hjem til golfklubben: «Var det ikke for den dyre flybilletten, kunne jeg godt tenke meg turer hit ned igjen oftere. Kanskje vi kunne arrangere fellesturer med golfpar fra Stavanger og Kristiansand? Det skal jeg undersøke nærmere».

Og det gjorde han. Gjennom årene har golfere fra Kristiansand arrangert en rekke fellesturer både til Florida og Spania.

Likegyldighet?

Golfsportens inntog på Sørlandet førte ikke til kamp på barrikader, hverken for dyrkbar mark eller for og imot «snobbesporten». De hardeste uttrykk kom vel fra de to bøndene på Timenes som ba Førland og Thorkildsen pelle seg vekk fra deres eiendom. Men det førte ikke til overskrifter. Episoden ble lagt til side for å glemmes.

Når man leser kristiansandsavisene fra tiden etter lanseringen av generalplanen i 1969, med antydning om golfbane ved Timenes, leter man forgjeves etter journalistisk nysgjerrighet og entusiasme, enn si oppfølging av Thorkildsen og Førlands planer som ble kjent gjennom generalplanutkastet. Thorkildsen tok seg gjerne en tur innom avisredaksjonene på den tid, og banket på hos ledere og sportsjournalister. Han ville tenne gløden for en ny friluftsidrett og sportskultur i Kristiansand.

Thorkildsens anstrengelser ga neppe resultat der og da. Avisene i Kristiansand var fremdeles dominert av avisfolk fra 30-årene

og den store bølge av «freds-journalister» som så viktigere oppgaver i samfunnet enn golf. Idrett var ennå ikke blitt klassifisert som kultur av politikerne, og hva var golf? Det var ikke idrett, for da ville vel sportsinteresserte kjenne lag og navn på de fremste? Golf var noe «folk flest» visste lite eller ingen ting om. Skigutta dro med toget til Kongsberg for å hoppe i Persløkka eller Hannibalbakken sammen med de verdensberømte. Men hvem dro til Bogstad for å slå ball med skipsredere?

Klasseskille i vedtektene

Det var nemlig på Bogstad norsk golfsport så dagens lys i 20-årene. Da hadde man spilt golf lenge både i Sverige og Danmark. I England og Skottland er sporten eldgammel og ofte knyttet opp til kongelige sysler. Det var ikke folk fra Kristianias østkant som startet golf i Norge. Styret i Kristiania Golfklubb bestod av fem skipsredere, to grosserere, en generaldirektør, en generalkonsul og annet fint folk.

Borregaard Golfklubb, som også ble til i 20-årene, hadde til og med et slags klasseskille i de første vedtektene: «Kun Borregårds funksjonærer kan velges indi bestyrelsen». Generaldirektør Hjalmar Wessel var president og omga seg med disponent, overingeniør osv. i klubbledelsen.

Også skarpe skudd

La oss i beste fall si at det først og fremst var likegyldighet og manglende kunnskaper om

Det er blitt lagt stor vekt på å legge forholdene til rette for at barn og unge skal bli glad i golfidretten. Her er tre gutter i gang på treningsfeltet. (Foto: Torstein Øen)

golfsporten som gjorde starten treg når vi måler pionerens kolossale innsats i forhold til interessen i det folkerikeste lokalsamfunn på Sørlandet. Det går heller ikke an å sammenligne medias arbeidsmetoder for 25 år siden i forhold til dagens rett-på-sak journalistikk.

Slaget om den nye golfbanen i Bergen, som åpnet i Kristiansand Golfklubbs jubileumsår 1998, er et eksempel på at golf fremdeles kan være et kontroversielt tema i det norske samfunn og fylle avissider og TV-programmer. Men helt uten skarpe skudd var ikke golfens fødsel på våre breddegrader. Tydeligst kom det til uttrykk i «Dagbladet Sørlandet» da det ble spørsmål om kommunal støtte til golfanlegget. Da var banen åpnet og søknaden om et bidrag avsendt. Golfklubben kunne vise til

Det gamle gjengrodde kulturlandskapet på Simonstad gård ble «bekjempet» med maskiner og dugnad. Høsten 1976 kunne golfklubbens 160 stolte medlemmer beundre banen der den lå jomfruelig og grønn i høstsolen. I forgrunnen litt av Sukkevann. Til venstre for parkeringsplass og klubbhus, ser vi litt av Korsvikkjønna. (Foto: Anders Martinsen)

hva som hadde skjedd i Stavanger allerede i 50-årene, da rogalendingene fikk sine først golfhull. Kommunen stilte hele banearealet til rådighet og deltok i styret.

Golf på rådmannskontoret?

Overskriften i «Sørlandet» 13. januar 1977

lød: «Hvem spiller golf med hvem på rådmannskontorene? Hultmann anbefaler hva Steel Groos avslo. Slår formannskapet 150.000 kr. i Randesunds-landets greens?»

Avisen mente saken minnet om revyvisen «Curling - sporten for menn» og siterte både Idrettsstyret og Idrettens Kontaktutvalg, som

ORGAN FOR DET NORSKE ARBEIDERPARTI

REDAKTØR EGIL ROSENLOV
 Disponent Bjørn Langenes

En golfbane er konkurs

En skipsreder i Kristiansand har søkt kommunen om et tilskudd på 500-600 000 kr. Rederen er formann i Kristiansand Golfklubb. Den eksklusive klubb har 130 medlemmer.

Klubben ble stiftet i 1973. Det var på et tidspunkt da flåten enda tjente store penger og da rederne enda kunne være fremmelige. En golfbane hørte med i et ekspansivt privatkapitalistisk miljø. Så slo man et slag da, først for å demonstrere det private initiativs fortrefelighet, og siden hen med golfkøller. En golfbane ble bygd i Randesund. Et vakkert anlegg som var ment å skulle danne en vakker naturgitt ramme for et eksklusivt og avstressende klientell.

Opplegget smaker så avgjort av forna dar. Penger og gaver ble samlet inn i de kretser. Fire av byens forretningsbanker ytet lån på tilsammen 400 000 kr. Kristiansand formannskap og bystyre bevilget under bulder og brak 150 000 kr. til tilskudd til anlegget. Statens Ungoms og Idrettskontor fikk yte 250 000 kr. Golf skulle bli folkesport. En svensk golfarkitekt kalkulerte utgiftene ved anlegget til 470 000 kr. Klubbens shippingstyre regnet for sikkerhets skyld med en utgift på 700.000 kr. Anlegget sto ferdig, på bygslet grunn. Det hadde da kostet 1.200 000 kr. Golfklubben engasjerte engelsk golftrener på heltid.

Nå søker Golfklubben kommunen om vennligst å «betjene» en gjeld på 460.000 kr., og for øvrig, om kommunen vil påta seg å betale den årlige baneleie på 10 000 kr. Idrettsutvalget og formannskapet i Kristiansand har behandlet den ærverdige søknad. Svaret er njet. Som man reder så ligger man.

Dette er den berømte lederartikkelen i Dagbladet Sørlandet 8. juni 1979.

hadde vendt tommelen ned for Golfklubbens søknad. Det samme hadde skole- og sosialrådmann Kåre Steel Groos. Steel Groos minnet formannskapet om hva Idrettens Kontaktutvalg hadde bemerket, nemlig at «banen ikke har noen appell til de store masser av ungdom og at golfbanen er et spesielt

retrett- og trimtilbud for mer tilårskomme kvinner og menn».

Finansrådmann Odd Hultmann snudde formodentlig stemningen til fordel for Golfklubben ved sin påtegning, som blant annet inneholdt følgende:

«Golfbanen på Korsvik i Randesund er et imponerende anlegg som er mulig gjort ved stor innsats fra Golfklubbens side. Den er anlagt i full forståelse med byplanmyndigheter, jordstyret og parkvesenet, og det er neppe tvil om at den i fremtiden kan bli et verdifullt tilbud til byens befolkning. Jeg vil, i forståelse med skole- og sosialrådmannen, foreslå at det i budsjettet for 1978 innarbeides et tilskudd på kr.150.000 til anlegg av golfbanen på Korsvik». Og slik ble det.

Som man reder...

Tre og et halvt år senere gjorde Golfklubben en henvendelse til kommunen om hjelp til å betjene gjelden og baneleien. Det var på den tid de økonomiske problemene ble påtregende. Formannen, Hans Elenius Hansen-Tangen, lette etter utveier for å klare problemene.

En lederartikkel i Dagbladet Sørlandet 8. juni 1979 legger ikke fingrene i mellom. Under overskriften «En golfbane er konkurs», står det blandt annet: «Klubben ble stiftet i 1973. Det var på et tidspunkt da flåten enda tjente store penger og da rederne enda kunne være fremmelige. En golfbane hørte med i et ekspansivt kapitalistisk miljø. Så slo man et slag da, først for å demonstrere det private initiativs fortrefelighet, og siden hen med golfkøller. Opplegget smakte så avgjort av forna dar.

Nå søker Golfklubben kommunen om vennligst å «betjene» en gjeld på 460.000 kr., og for øvrig, om kommunen vil påta seg å betale den årlige baneleie på 10.000 kr.

«Mageplask»

Det er vanskelig å definere hva er en snobb - flere syn gjør seg gjeldende, men jeg velger å si at en snobb er en person som er ordentlig i all sin ferd, i motsetning til langhårete, sjuşkete og bråkete personer. At enkelte mennesker blir kalt snobbete fordi de kler seg noe mer outrert og annerledes enn folk flest, bør jo være deres sak.

Jeg går ut fra, Hegnar, at du selv fremdeles er aktiv tennisspiller, og ikke helt er gått over til Ludo. At du er en virkelig «riking» har vi forstått, og det synes jeg bare er positivt, selv om det oser misunnelse fra venstresiden.

Fridthjof Thorkildsen var kanskje Norges ivrigste forsvarer av golfsporten. Trygve Hegnar hadde et innlegg i avisen Sørlandet i november 1986 der han, blant andre ting, kalte golf for en snobbesport. Mageplask, kalte Thorkildsen sin hilsen til Hegnar 2. desember i Sørlandet.

Formannskapet har behandlet den ærverdige søknad. Svaret er njet. Som man reder slik ligger man».

Fridthjof Thorkildsen slo kraftig tilbake mot Sørlandet i et innlegg 9. juni, der han for-

svarte skipsreder Hansen-Tangen som den mann som i første rekke hadde arbeidet for at Golfklubben skulle få med seg bedriftsidretten og særlig industriarbeiderne. «Vi har innen vår midte medlemmer fra mange yrker og med forskjellig politisk syn. Men i idretten blander man ikke kortene som lederskribenten i Sørlandet forsøker seg på», mente Thorkildsen.

Kulturkollisjon

Det hendte også ved andre anledninger at klubbens første formann, Fridthjof Thorkildsen, måtte ta til motmæle mot avisinnlegg og uttalelser til avisene. Det var særlig når snobbespøkelset dukket opp, eller når kulturen ble brukt mot golfsporten. Teatersjef Alex Scherpf, som den gang var en av drivkreftene i Kristiansand Amatørteater, skrev et innlegg i Fædrelandsvennen i november 1976 om tildeling av kulturmidler i byen. Scherpf var skuffet over at ordfører Synnes fant det unødvendig for amatørteateret å øve i det nye bygget.

«Fordelingen av kulturmidlene er i seg selv en farse. Når en golfklubb kan finne på å søke om 100.000 kr. av kulturmidlene, så er det et eksempel godt nok på hva dette budsjett har utviklet seg til å bli: En kommunal melkeku som alle prøver å tappe av så godt de kan, uansett formål. Det er flaut og det er sørgelig», skrev teatermannen Scherpf.

Dagen etter kom kommentaren fra Thorkildsen på trykk:

«Hva jeg vil gripe fatt i, er herr Scherpfs navlebeskuelse. Han sier blant annet at fordelingen av kulturmidlene i seg selv er en farse, spesielt fordi en golfklubb kan finne på å søke om tilskudd av kulturmidlene som kommunen deler ut hvert år.

La meg da fortelle herr Scherpf at i kulturmeldingen fra storting og departement er

sport og idrett tatt med sammen med teater og musikk. Og videre at i statuttene for utdeling av kulturmidler fra Kristiansand kommune er selvsagt idrett, dans, teater, musikk etc. likestilt. Det er bakgrunnen for at Golfklubben ifjor søkte om et bidrag».

Randesund - Kanaans land

Hver gang noen antydte at golfbanen var blitt lagt på gammel gårdsjord henviste klubbens ledelse til det faktum at det var landsbruksmyndighetene som fant frem til Simonstadgården i Randesund. En av Randesunds eldre innbyggere, Signe Torsvik fra gården Torsvig, skrev en artikkel i Fædrelandsvennen mens anleggsarbeidet gikk for fullt i januar 1975.

Hun kalte artikkelen «Bygden hvor rovdrift på all natur herjer», og mente at de gamle gårdene i Randesund er ødelagt. Torsvik minnet folk om at Randesunds bondejord en gang var blitt kalt Kanaans land på grunn av sin fruktbarhet. «Nå går veiene på kryss og tvers over bøndenes fineste jord. Enn om de «ansvarlige» tok en pause på noen år og tenkte seg om?», spurte innsenderen.

Lenger nede i artikkelen skriver Signe Torsvik at de eldre ikke har myndighet lenger og ingen bryr seg om at det er behov for å utvide jordbruksarealet i Norge. Men Kristiansands myndigheter turte videre, skriver Torsvik og forteller følgende:

«På min vandring gjennom det lemlestedes Randesund treffer jeg en gammel kjenning. Den unge, aldrende kaptein og albatross veivert elegant med armene. «Har du'kkje lert å spille golf?». Av hans fordums eiendom på Korsvig er det tatt 80, eller var det 180, mål dyrkbar jord til golfbane. Sannelig på tide at også Randesundsfolk får anledning til å dyrke denne edle sport. Noe ganske annet enn å dyrke jord».

Golfen stadig i skuddlinjen

De argumenter Torsvik brukte i artikkelen i 1975 mot golfsporten er stadig aktuelle i norsk debatt, mens det er vanskelig å bruke argumentene i Sverige og Danmark hvor myndighetene har medvirket til å bruke kulturlandskap til golfbaner. I Danmark har EU's politikk for lengst ført til at bøndene får økonomisk kompensasjon for hvert mål jord de lar være å dyrke. Det spilles golf i så å si i hver eneste danske kommune.

4. juni 1998 gikk Aina Edelmann, tidligere leder av Norsk bonde- og småbrukerlag, til angrep på det hun kalte sossesporten, og advarte myndighetene mot å være lemfeldig med dyrkbar jord. I en artikkel i Aftenposten gikk hun sterkt inn for å skjerpe politikernes muligheter for å gripe inn overfor golfsporten. Den nye lederen i bonde- og småbrukerlaget, Torgeir Strøm, har flagget kamp mot golfsporten og truet med å pløye opp golfbaner. Norge kunne ha produsert 50.000 tonn mer korn dersom det ikke hadde vært for golfbanene, hevder Norsk bonde- og småbrukerlag.

Mat eller golf?

Tonen i Norges Bondelag er en annen. Bondelaget ser nye inntektsmuligheter for bønder som kan komme til en økonomisk avtale med golfklubber om utleie av store arealer. Moderne golfanlegg med internasjonale mål, parkeringsplasser og andre bekvemmeligheter trenger store områder.

Dette med dyrkbar jord, matproduksjon og verdens nord-syd problem ble tatt opp av fremtidsforsker Per Benterud, som ble provosert av Norsk bonde- og småbrukerlags angrep på golfsporten. I et innlegg i Aftenposten 17. juni 1998 skrev Benterud blant annet:

«Å, hvor inderlig hun (Aina Edelmann) må

hate golfbaner! Hennes bakgrunn fra landbruket fornekter seg ikke. I jordvernets navn bringer hun atter til torvs de villeste påstander, og vil ha langt mer politisk inngripen enn vi allerede har.

Det må være mulig å komme til orde og få sagt at hennes påstand om at avsetning av landarealer til golfbaner rammer folk i verden som sulter, ikke stemmer. Verdensbefolkningen øker, sier hun, og «vi har mindre mat pr. person å fordele for hver dag som går». Hvor i all verden har hun dette fra? I hvert fall ikke fra noen kilde som kan ansees som tillitvekkende. Sannheten er nemlig det motsatte! Målt pr. innbygger har verden siden 1948 med visse «normale» svingninger, vist en jevn produksjonsøkning hva mat angår».

Mer penger i golf!

Til tross for at slike synspunkter roterer i den offentlige debatt, oppstår de som nye når det åpnes en golfbane på en gammel gård i Bergens utkant. Lederen av Meland Golfklubb, som har kostet 40 mill.kr., erklærte kort og godt at bare snø, lyn og torden kunne stoppe en golfer. Ikke protestanter. Ved åpningen ble det sluppet fredsduer over golfbanen og gårdsbestyreren var blitt assisterende green keeper. «Det er mer penger i golf», sa han til TV2. Miljøprotestantene innvaderte banen på åpningsdagen med slagord og erklærte at 4,5 tonn kjøtt gikk tapt årlig ved at Meland-gården ble golfbane. Og golfklubben svarte med å fortelle at det var blitt nydyrket 250 mål jord ved anlegg av golfbanen.

Om Kristiansand Golfklubb vil stå overfor lignende stridsspørsmål når det skal bygges ny 18 hulls bane, vil tiden vise. Da Kristiansand kommune behandlet reguleringsplanen på Korsvik i 1974, kom det inn to skarpe naboprotester. Den ene brukte uttrykket «en liten klikk» om golfklubben som ville

leie 290 mål med kommunens velsignelse.

Da det i 1980-årene var på tale å anlegge en ny 18 hulls bane i Tveit, samlet grunneierne seg til en massiv protest, som både aviser og radio i Kristiansand la stor vekt på.

Verdens nordligste golfbane ble nylig åpnet i Narvik, med stor stas. 178 nye golfbaner er under planlegging i Norge. I dag er det 71 ferdige golfbaner. Det var 7 da Korsvikbanen stod ferdig for 25 år siden.

Golfbaner som jordbanker

Tusener av nordmenn blir golfere hvert år. Tallet på golfspillere i Norge nærmer seg 60.000, og da regner en med både unge og eldre. Det er bare skisporten som kan vise til like stor spredning i alders sammensetning når det gjelder aktive utøvere. Kvinesdal & Omegn Golfklubb skal ha ferdig sin bane i år 2000 og har allerede 1400 medlemmer. Kristiansand Golfklubb har 900. Flekkefjord og Kvinesdal kommuner har bevilget 600.000 kr. til golfbanen som skal koste seks millioner.

Spørsmålet om jordbanker, landområder som legges brakk, har økt mange steder i verden, særlig i de land som årlig destruerer store matmengder for å unngå priskrakk. Det er ikke noe nytt fenomen at jord som ikke har vært i bruk til matproduksjon, plutselig må pløyes opp igjen. Det skjedde under den 2. verdenskrig i Norge. Den første «jordbanken» som ble pløyet opp igjen var en del av golfbanen i Oslo. Allerede i april 1940 ble Bogstadbanen pløyet opp. Det kan også være verd å minne om at Norges-historiens mest intensive grønnsakdyrking ble drevet på oppspadde villaplener under den 2. verdenskrig.

Eliteidrett og golf

Mosjonsidrett og fysisk aktivitet gjennom organisert sport og idrett er en del av folke-

kulturen i Norge. De mange hallene som er bygget de siste 25 årene, har fått flere til å holde seg i form. Nå er det golfsporten utendørs som trekker til seg utøvere i alle aldre. Golf har vært eliteidrett over store deler av verden i mange år. Men golf er først og fremst blitt en idrett for mosjon og avkobling. Det er ikke uvanlig i Norge og andre land, at menn og kvinner som er på toppnivå i andre idretter, søker over til golf som kompensasjon og avkobling.

Kristiansand Golfklubb har på programmet å utvikle talenter til toppspillere, men først og fremst at sporten skal bli til glede og fysisk utvikling for så mange som mulig. Golf må læres, og det skal ikke nektes at det er en vanskelig idrett, der konsentrasjon, presisjon og tålmodighet er viktige egenskaper. Konkurransen er et annet viktig moment, både å konkurrere mot seg selv - og mot andre. Det første for stadig å bli bedre, det andre for å utløse den spenning personlig tevling alltid har å by på.

Reseptfri medisin

Golfbanen i Kristiansand har trukket til seg utøvere som aldri har drevet konkurranseidrett. Både blant erfarne og ferske golfspillere finnes utøvere som har «møtt veggen» på en eller annen måte i livet. Mosjonen og utfordringene på banen, sammen med andre i lignende livssituasjoner, har gitt mange en ny start.

De golfrelste legene som går sine runder på Kristiansands golfbane, kjenner nok igjen endel pasienter som holder på med sin reseptfrie medisin: golf. Lege Anders Tefre som driver allmennpraksis i Vågsbygd har spilt

«Jordbærkongen» og æresmedlem Finn Espeland er både sivilagronom og bonde. Han lever av jorden han dyrker, men gleder seg over alle nye golfbaner som tar i bruk land som ikke dyrkes lenger, til mosjon og glede gjennom golfsporten. Han er Korsvikbanens venn nr. 1, og viser det gjerne.

golf i mer enn 10 år, det meste av tiden sammen med sin kone. Golf er blitt en viktig del av ekteparet Tefres ukeprogram. Det hender nok at dr. Tefre anbefaler sin egen medisin, nemlig golf, når noen trenger til det.

Tefre er ikke det minste i tvil om at det er helse i golf, og da særlig for hjerte- og karsykdommer og for lidelser i forbindelse med muskler og skjelett. Tefre legger også vekt på at det er en stor psykisk fordel i den aktivitet en golfer må utvise på banen. Golf krever nemlig konsentrasjon av utøveren.

Doktorens ryggsmarter

Sturla Svensen er i likhet med Anders Tefre

spesialist i revmatiske sykdommer og ivrig golfspiller på 6. året sammen med sin kone. Doktor Svensen, som også har praktisert som idrettslege, fant ut at han måtte ned i vekt og manglet fysisk aktivitet. Dessuten hadde han vond rygg. Golftreningen har redusert de akutte ryggsmertene og vekten holder seg stabil på et fornuftig nivå.

Idrettslegen legger stor vekt på at golf har en svært liten skadefrekvens, mens flere andre idretter har store belastningsskader med ødelagte knær, skuldre og ikke minst hodeskader. Svensen anbefaler golf for pasienter med angina. Hjerteropererte hører også til den gruppen som kan ha nytte og glede av golf.

Berit og Sturla Svensen reiser gjerne på golfturneringer sammen med andre, og hører til dem som stimulerer enslige til å prøve golf. I flere tilfeller har de sett hvordan den psykiske helsen er blitt bedre for menn og kvinner som er blitt alene på grunn av dødsfall eller skilsmisse. På banen og i klubbmiljøet får de en ny plattform for felleskap og vennskap.

I rullestol eller bil

Vi er flinke med handicapidrett i Norge, men Sturla Svensen er imponert over hva han ser på golfbaner i Spania. Dit kommer tyskere i rullestol og de har lært seg en teknikk som imponerer en lege. Folk med bare en arm har skinner på golfkøllene som gjør dem i stand til å slå meget langt. Det synes ikke å være grenser for handicap som ikke kan overvinnes

Leif Nielsen med sin elektriske golfbil i aksjon ved green nr. 4 på banen i Randesund. (Foto: Reidar Mathiesen)

når det skal spilles golf.

På golfbanen i Kristiansand ser man ikke de spesielle golfbilene som brukes i USA og andre avanserte golfland. Men det er en bil på banen med dispensasjon, og den er det den 70 år gamle Leif Nielsen som eier. Han er en av Golfklubbens veteraner og gjorde en fenomenal dugnadsinnsats før han lærte golfspillet i en alder av 46 år. På grunn av en lungesykdom som førte til at han ikke lenger kunne bevege seg over lange avstander og i bakker, kjøpte han en en-seters elektrisk vogn, beregnet for golfbaner. Med den klarer han en runde på ni hull og svinger kølla som i yngre dager. Når det blir fuktig og kaldt vær, er det stopp med golf i Kristiansand for Leif Nielsen, men da går turen til Florida.

Golfhelt på kunstige ben

Douglas Bader mistet begge benene i en flyulykke. Men med to kunstige ben ble han en av Englands store krigshelter og en fremragende golfspiller. Norsk ungdom som slukte de spennende krigsbøkene som kom i 40- og 50-årene, lærte nok mye om den 2. verdenskrig, kanskje også om det ukjente golfspillet, som er en viktig del av boken om flygerhelten. Men det alle var mest opptatt av, var at en flyger med to kunstige ben skjøt ned 30 tyske bombe- og jagerfly, før han selv ble truffet og havnet i tysk fangenskap.

Krigshelten skrøt aldri av sine bedrifter i luften, men ble høy-røstet og overstrømmende om sine bedrifter på golfbanen. Det fortelles at det var både tragisk og komisk å se Bader for første gang på golfbanen. Bader hadde sterke armer og en kraftig overkropp, et resultat av å lære seg å gå på to metallben. Han slo til ballen av all kraft, og gikk rett i bakken. Som regel endte han på ryggen. Bader prøvde seg frem med forskjellige utgangsstillinger. Etter 30 rundkast på gresset, sto han endelig. Skjelvende og glad nøt han synet av ballen som gikk i en vakker bue på vei mot målet.

Douglas Bader ble et symbol for barn og ungdom som hadde blitt handikappet etter krig og

Den engelske jagerfly-helten fra slaget om Storbritannia, Douglas Bader. Her i aksjon på golfbanen, med to kunstige ben, snadde og kølle.

ulykker. Når man i dag snakker med leger og andre med interesse for handikapidrett, er Baders resultater med golf som fysisk og psykisk trening stadig et kjent eksempel, til oppmuntring for andre i lignende situasjoner.

Sportslig utvikling i KGK

AV ERIK EGELAND

I forbindelse med golfklubbens 25 år's jubileum føles det naturlig med noen betraktninger rundt den sportslige utviklingen i KGK fra banen ble åpnet i 1976 og frem til i dag. Undertegnede har vært aktivt medlem siden juni 1978 og er heldigvis i besittelse av tidlige utgaver av såvel "Peggen" som årsberetninger og håndbøker.

I dag er det å spille golf i Kristiansand en velregulert aktivitet. Dette merkes bl.a. ved at man må bestille starttider og blir sendt ut fra første tee av dertil ansatt starter. I tillegg kan man risikere å møte kontrollanter, såkalte «marshalls», ute på banen. Dette er nødvendige «onder» som er fremtvunget av det store antall mennesker som ønsker å spille golf. Reguleringene er nødvendige for å holde flyt i

Fire av KGKs fremste unge spillere Fra venstre: Einar Marius Sæther, Morten Hæraas, Kristian Svalheim og Pål-Rune Kristoffersen. (Foto: Arild Hansen)

spillet og vi må innse at de er kommet for å bli. I turneringer tas ofte «forecaddies» i bruk, og det er stadige oppfordringer om raskere rutiner for den enkelte spiller.

I «gamle dager»

Slik har det ikke alltid vært. Mange av oss kan, kanskje med lengsel, se tilbake på tiden da det bare var å dra ut på banen. Det var aldri noen kø å snakke om, og spillet fløt som regel fint. Alle kjente alle, men det hendte dessverre ofte at man måtte spille alene, dersom man ikke hadde avtalt med noen på forhånd.

I årsberetningen for 1978 opplyses det at medlemsmassen pr. 1.1.79 er 145. Det er ikke flere enn at samtlige medlemmer er listet i årsberetningen. Av disse var ca 85 mer eller mindre aktive. I Håndboken 1982 er det listet 86 personer med registrert handicap. Tilsvarende i Håndbok for 1998 er 423 pluss våre tre proffer (Sæther, Rønningen og Hæraas). I tillegg til disse kommer en stor mengde «grønt kort»-spillere.

Stor sportslig aktivitet

Den rent sportslige aktiviteten i KGK har alltid vært stor. Det er et faktum at av dagens ca. 900 medlemmer, synes mange at vi har alt for mange turneringer i løpet av sesongen. Dette er ikke noe nytt problem. I styrets årsberetning for 1978 kan man lese «For enkelte har det blitt for mange weekends i løpet av sommeren som er belagt med konkurranser, og styret har derfor anmodet turneringskomiteen om å se på dette». Fra samme årsberetning kan man lese i «Rapport fra Turneringskomiteen» at det var avholdt 16 stevner, med varierende deltakerantall. Undertegnede husker at man på den tiden var godt fornøyd dersom det var 25 deltakere i turneringene.

Da KGK åpnet sin bane i 1976, var dette

den 7. golfbanen i Norge. Golfklubben følte seg velkommen i den etablerte golffamilien i Norge. Det ble satt stor pris på, da Finn Espeland gikk i spissen for å arrangere og sponse eliteturneringen "Strawberry Cup". Den samme Finn fikk produsert et fantastisk vandretrofe, en forsølvet jordbærplante m/jordbær og stor sølvpokal, som står i klubbhuset i dag. I tillegg betalte han for sølvpokaler til de tre beste samt at han leverte mengder av jordbær til spillerne i de to dagene turneringen varte. Turneringen var 72 hull scratch slagkonkurranse over to dager, og samlet eliten av norske spillere. Turneringen hadde mange kjente navn som vinnere. Blant

Golf – en idrett i vekst

Torolv Maurstad er en av de mange som har fått interesse for golfspillet de senere år. Maurstad begynte å spille for sju år siden, og stilte i 1991 opp i «Golf i Sør» for femte gang.

Fædrelandsvennens omtale av skuespilleren Torolv Maurstads interesse for «Golf i sør».

12. juli 1993 kom tre juniorspillerne fra KGK hjem til Kristiansand i triumf. Morten Hæraas (fra v.), Einar Marius Sæther og Kristian Svalheim utgjorde halvparten av det norske juniorlandslaget i golf som ble nr. 6 i EM i Sveits. Året før endte det norske laget på en 16. plass. I 1993 ble Sæther Norgesmester for junior, både individuelt og lag og tok sølv i lag-nordisk. (Foto: Trygve Skramstad).

andre vant Per Haugsrud 2 ganger .

Arrangementet var meget stort og krevde stor innsats av mange medlemmer. Turneringen ble første gang avholdt i 1979 og ble arrangert 9 ganger.

I 1982 ble NM for lag arrangert på vår bane. I dag er det utenkelig at et NM arrangement skulle kunne gå på en 9-hulls bane. Forholdene var litt annerledes da, og antall 18-hulls baner i Norge var sterkt begrenset. (Bogstad, Vestfold og Stavanger).

Golf i sør

19. og 20 mai 1984 ble Golf i Sør arrangert for første gang. Det var Fridthjof Thorkildsen

som lenge hadde ivret for å få til en senior turnering i Kristiansand, så man kan med rette si at dette var hans "baby". Turneringen ble særdeles populær, og samlet seniordamer og - herrer fra alle kanter av landet. Det måtte settes begrensninger på antall deltakere, og i de beste årene var det rundt 120 deltakere. Golf i Sør ble arrangert hvert år i 14 år, frem til og med 1997. Interessen fra egne og spesielt utenbys spillere hadde da vært dalende i noen år, og det ble besluttet ikke å arrangere turneringen i 1998.

Helt siden banen ble åpnet, har vi utkjemper "bykamper". Mot Stavanger ble det kjempet om "Solskinnspokalen". Denne bykampen

ble hvert år spilt når "Oilmen's Days" ble avviklet i Stavanger, og ble alltid spilt i Kristiansand. Vi hadde bykamper mot Stavanger til og med 1996.

Tidlig på 80-tallet hadde vi også kamper mot Hvide Klit i Danmark. Vi var enkelte år ca 50 som reiste over og spilte mot danskene, samtidig som vi styrket det sosiale samholdet i vår egen klubb.

Lokale klubbkamper

Etter hvert som nye klubber har kommet til, har vi nå årlige dystre mot Arendal, Grenland og Mandal. Før Arendal fikk egen bane ble kampene spilt hvert år i Kristiansand. Etter hvert spilte vi hvert annet år på de respektive klubbers baner. I de senere årene har det vist seg at Arendal har hatt problemer med å stille lag til kamp i Kristiansand, så det er blitt slik at vi spiller i Arendal hvert år. Det er av forståelige grunner mer interessant for oss å reise til en fantastisk 18-hulls bane, enn det er for dem å konkurrere hos oss.

Mot Grenland hadde vi noe av den samme utviklingen. Før de fikk egen bane, kom de i store horder til oss. De spilte sågar sitt eget klubbmesterskap på vår bane i samme weekend'en, og da vi arrangerte fest på lørdagen, ble det meget vellykkede arrangementer. I de senere år har vi arrangert turneringen hvert annet år på deres bane og i Kristiansand.

Bykampene mot Mandal spilles ennå i Kristiansand hvert år. Dette vil nok bli forandret, når Mandal etter hvert får åpnet sine 9 hull.

I de senere år har det også blitt spilt «Golfliga Sør». Dette er en kamp mellom golfklubbene i Arendal, Grenland, Larvik og Kristiansand, med 15 deltakere fra hver klubb. Det spilles en gang på hver klubbs bane. Interessen for å bli med på laget har

vært stor hos oss, mens det etter hvert har vist seg at spesielt Grenland har problemer med å stille lag. Til nå har Kristiansand vunnet turneringen hvert år.

Stor turneringsinteresse

I styrets årsberetning for 1984 skrives det i Rapport fra Turneringskomiteen at man hadde ca 30 deltakere i hver turnering. Høyest antall hadde man i Mercedes Cup med 43 deltakere og lavest antall kom i finalen med kun 17 deltakere. Dette nivået på antall deltakere har vært det vanlige i alle år, helt frem til i 1997 da interessen for klubbkonkurransene økte voldsomt. I Chrysler Open dette året ble det satt ny rekord med ca 110 deltakere, og siden har vi opplevd jevnt stor interesse for å

*Dette bilde er fra september 1985 da Korsvikbanen var 9 år og KGK hadde fått frem en rekke dyktige elitespillere. Vi ser Sigrid Hansen-Tangen og Erik Egeland med golfbag på vei til trening. 1985 var det året Sigrid Hansen-Tangen kvalifiserte seg til Europamesterskapet.
(Foto: Kjartan Bjelland)*

være med i de aller fleste turneringene. I det siste store arrangementet, Jubileumsuken, hadde vi på 6 turneringer ca. 430 startende.

To viktige aktiviteter i klubbens sportslige historie er Damedag og Gubbekveld. Damedag på tirsdager har vi hatt så og si i hele perioden. Tidligere kunne det være problematisk, ikke minst på grunn av det begrensede antall damegolfere i Kristiansand, å få oppslutning om disse dagene. Slik er det ikke i dag. Aktivitetsnivået er meget høyt, og det arrangeres dameturer til Sverige og Danmark, og konkurranser mot Arendal. Det er ofte mer enn 50 deltakere på tirsdagskveldene, og det sosiale ved disse turneringene er meget positivt for golfklubben.

Gubbekvelden kom til på et noe senere tidspunkt. Også denne aktiviteten er blitt utrolig populær. Så godt som hver onsdag hele sesongen er startlisten full, med 60 "gubber" som kjemper om poeng med håp om å bli "årets Gubbe". Med premieutdeling rett etter turneringen har også dette vist seg å ha særdeles positive miljøeffekter.

Fantastiske resultater

Når man skal beskrive den sportslige utviklingen i KGK, er det ikke å komme utenom de fantastiske resultater som er oppnådd av våre elitespillere. Den utviklingen vår klubb har hatt, er blitt sterkt misunt i andre klubber. At lille KGK har oppnådd å vinne såvel individuelt NM som Lag-NM, er blitt lagt merke til i vide kretser. At vi videre har hevdet oss meget bra i Norges-Cup etc., er videre bekræftelse på at det har vært jobbet hardt og riktig i junior-/eliteutvalgene. Aldri så lite stolthet kan man også spore i det faktum at Morten Hæraas er førsteårs proffspiller, og at vi har Stig Rønningen og Einar Marius Sæther som Pro og -assistent i egen klubb.

Den sportslige utviklingen, både på klubb-

nivå og i junior-/elite sammenheng, skal fortsette i fremtiden. Kapasiteten på nåværende 9-hulls anlegg er tilnærmet sprengt når det gjelder klubbkonkurranser og -aktiviteter. Det er derfor av aller største betydning at klubben snarest mulig kan tilby medlemmene et 18-hulls anlegg i tillegg til de 9 hull vi har levd med i snart 25 år. Undertegnede har store forhåpninger til dagens styre om at dette lykkes innen ikke alt for lang tid.

Fra det indre klubbliv

Kristiansand Golfklubb satset tidlig på å forme klubbens miljø og struktur etter mønster av etablerte idrettsklubber. De som tok initiativet til klubben kom fra det organi-

serte idrettsmiljøet i Kristiansand. Fra før av var det seks golfklubber i Norge, og allerede i interimstyrets tid ble det etablert kontakt med de andre klubbene. En representant fra hver

Tre av klubbens lovende juniorspillere i 1982: Sigrud Hansen-Tangen, Pål-Rune Kristoffersen og Nils Arve Martinsen.

Det er blitt en anselig samling pokaler, fat og vimpler i løpet av de 25 år klubben har eksistert.

av de seks klubbene utgjorde styret i Norges Golf forbund. Klubben i Kristiansand fikk status som observatør med en representant i styret.

Damene først

Det ble ikke noe fart i golf for damer på Kristiansands flotte anlegg før Berit Bratterud ble med. Hun var primus motor og en drivende kraft i hele Golfklubben sammen med sin mann Knut Bratterud, som har gjort en stor innsats for klubben gjennom alle år frem til i dag. Bratterud var klubbens første kasserer, og tok også en periode som formann. Berit ble rammet av kreft i 1984 og døde ved årsskiftet 1984/85.

Vi har fått fire av klubbens «damegolfere» til å summere opp utviklingen fra den første tid med 5-6 aktive og frem til i dag, da det gjerne kan stille over 50 kvinnelige utøvere på tirsdagene. De fire er: Signe Tellefsen, Sigrun Nilsen, Martha Haugland og Inger Lise Hæraas. De minnes spesielt den tiden da de ble enige om at en konkurranse skulle gå av stabelen selv om bare to stilte til start.

Berit Bratterud hadde god hjelp av Tone Rambech og Ann Marie Larssen. Berit fikk også med seg Martha Haugland i NM for lag et år. Det var en tøff oppgave, syntes Martha Haaugland, for Berit var blitt en suverene golfspiller.

Jentene ordnet opp

Den første tiden måtte «jentegjengen» fighte med gubbene for å beholde tirsdagen som damedag. Inger Lise forteller om en episode da hun og en av de andre damene stod klar til å slå ut på 1. ste tee der nede ved matteutslaget. Idet de var klar til å slå ut, kom tre herrer anstigende.

De kikket over kanten for å se om det var klart på 1. fairway. De så de to damene, og den ene av karene ropte høyt og tydelig: «Det er bare et par damer: vi kan slå!». Hvilket de gjorde, og gikk lett og elegant forbi. Det kunne ikke ha skjedd i dag, mener jentene.

Klubbhuset i «gamle dager» var det som i dag er køllebod. Det var trangt om plassen, men det ble mange koselige arrangementer likevel. At det ikke var

«Hole-in-one» på golfbanen

En golfspillers store drøm skjedde på Golfbanen sist lørdag. For første gang i Kristiansand Golfklubbs historie ble det slått «hole-in-one» på banen i Randesund. Mannen som stod for denne skjeldenheten heter Gunnar Utne, er 59 år gammel, og er fra Sømslia på Søm. «Hole-in-one» betyr kort og godt at ballen slås direkte i hullet på et slag.

Begivenhet på golfbanen i Kristiansand i 1982, omtalt i bladet «GOLF-entusiast» nr. 3 1982.

Golf er en generasjonssport med vide aldersgrenser. KGK kan glede seg over å ha både besteforeldre og barnebarn samtidig på banen. Blant de mest aktive er Eldbjørg Lundell (70), datter Dorthe Lundell (44) og barnebarna Stine (23) og Kirsten Pedersen (22). Her står de klar med golfbagen utenfor huset i Idunveien på Lund. (1998) (Foto: Berit Svensen)

innlagt vann, gjorde mange ting tungvint. Om det var til oppvask eller kaffe, måtte vannet bæres med hjemmefra. De husker spesielt at det var Lillemor Thorkildsen, Mary Egeland og Else Marie Larsen som tok de fleste øktene på kjøkkenet.

Våre fire bidragsytere glemmer ikke toalettforholdene. Avtrede bestod av to tørrklosetter, et for damer og et for herrer. Disse måtte jo tømmes med jevne mellomrom. Damenes gikk det greit med. Det var verre med herrenes som hadde en lei tendens til å flyte over. En gang da Stavanger Golfklubb var ventet på besøk, ble jentene enige om at det ikke kunne se slik ut når det kom gjester. Hvem skulle tømme guttas do? Diskusjonen endte med at Ellen Johannessen bokstavelig talt tok saken i egne hender. Hun imponerte stort.

En avdeling å regne med

Når det gjelder kvinner på tirsdags-golfen, ser historien slik ut for de tre siste årene:

1995 i gjennomsnitt 32 deltagere, 1996 i gjennomsnitt 35 deltagere, 1997 i gjennomsnitt 40 deltagere.

I mange år har det vært en fast ordning med sosialt fellesskap etter tirsdags-spillet. Da er det litt servering, men mest diskusjon om regler og etikette, noe som er verdifullt både for erfarne golfere og selvsagt for nybegynnere. Foran hver sesong møtes damene til orienteringsmøte, og ved sesongens avslutning er det fest. Kontakten med Arendal går sin gang med konkurranse hver sesong, enten i Randesund eller i Arendal. Det arbeides for å få med Mandal.

Siden 1996 har damene og gubbene etablert felles spilledag der partene er arrangør en gang hver i løpet av sesongen. Det hører også med til damegolfen i KGK at det arrangeres fellesturer. De siste fire årene er det enten blitt Danmark eller Sverige.

En golfbane må pleies som sin egen hage. Her fra dugnad i vakkert vårvær.

Dameavdelingen i Kristiansand Golfklubb er blitt å regne med. Selv sponsorer har skjønt at de er noe å satse på. Et av flyselskapene har gitt en flott vandrepokal som skal tilfalle beste spiller over en fire års periode. Lokale sponsorer er har også bidratt med fine premier til damenes konkurranser.

Ung veteran

Blant de mange fra spinnesiden som spiller golf, finner vi veteranen Lillann Krüger Hæstad, datter av Odd Krüger som ledet åpningskonkurransen i 1976. Lillann var en

av klubbens mest lovende unge den gang sporten var ny i Kristiansand. Vi gir ordet til Lillann:

Jeg har vært medlem av Golfklubben helt fra starten av. Den første tiden var det mest dugnad, og hele familien var med. Etter hvert prøvde vi oss med et golfslag eller to innimellom dugnaden.

Vi var en fin sammensveiset gjeng som startet i golfklubben. Alle ble kjent med alle gjennom dugnaden og kaffepausene vi hadde sammen. Hver eneste lørdag og søndag møttes vi. Små og store jobbet sammen. Vi hadde ett mål: å få vår egen golfbane! Da banen ble

åpnet med musikk og taler var vi veldig stolte. Jeg fikk min interesse for golf fra min far Odd Krüger som sammen med sine fettere Odd Ivar Michalsen og Olav Haugland var med i klubben fra starten av. Det var med disse jeg spilte mest fra begynnelsen av. De gjorde en kjempejobb for klubben og banen de første årene.

Jeg var 14-15 år da jeg begynte med golf. På den tiden var det få unge med, og nesten ingen jenter. Så jeg hang meg på gutta. Jeg husker at jeg spilte med Ole Christian Benestad, Frode Marum og Erik Egeland. Av og til tok vi turen til Kjevik og Hamresanden for å øve oss med driveren. Den første tiden i klubben kunne vi godt risikere å måtte vente et par timer på banen før det kom en å spille sammen med, dersom vi bare hadde gitt oss i vei uten å avtale med noen.

En jeg husker aller best fra den første tiden er Berit Bratterud. Jeg spilte mye sammen med Berit og vi hadde noen fine turer sammen. Hun var bestandig så positiv og glødet for golfsporten. Berit var veldig opptatt å få flere ungdommer, spesielt jenter, til å begynne med golf. Etter hvert begynte også Sigrid Hansen-Tangen og Nina Bjørke å spille golf. Det var bra å få konkurranse fra andre jenter. Men jeg hadde også mange fine golfrunder med Pål-Rune Kristoffersen og Jan Erik Johannessen. Og etter hvert kom det flere unge med i klubben.

En utrolig utvikling

Jeg har hatt et lengre fravær fra golfen, men i 1997 begynte jeg å spille litt igjen sammen med mine to gutter Kristofer og Morten. Jeg kan konstatere at det har vært en utrolig utvikling i klubben på disse årene. Jeg kjente meg nesten ikke igjen da jeg kom ut på banen. Det var nesten ingen kjente ansikter å se heller. Etter hvert dukket det heldigvis opp

noen jeg dro kjensel på. Jeg må innrømme at jeg lengter litt tilbake til den tiden da alle kjente alle. Men du verden så gøy det var å spille golf igjen!

En veteran på 80

Hvert eneste medlem av KGK kjenner Knut Bratterud, den 80 år gamle gentlemannen på golfbanen. Han har vært der siden «tidenes morgen». Bratterud hører så avgjort til det indre klubbliv, han har jo vært med hele veien.

Ralph Nash spiller gjerne med Knut Bratterud. Det er blitt mange hyggelige samtaler gjennom årene. «Den siste samtalen tok jeg opp på bånd, sier Ralph, som har skrevet følgende:

Fra bandy til golf

Samtlige av KGK's 850 medlemmer har hatt glede av Knut Bratteruds 25-års innsats for klubben. Som «urmedlem», kasserer, formann, selvutnevnte gartner, dugnadsarbeider og våken kritiker har Knut Bratterud engasjert seg i KGK's utvikling og velvære som få andre.

Knut og Berit Bratterud slo seg ned i Kristiansand i 1972. Rykter om etablering av en golfbane fanget deres interesse. Med 12 års medlemskap i Bærum Tennisklubb bak seg og 18 år som kasserer i Norges Bandy Forbund samt en livslang interesse for ball-sport, var det uten nølen at han meldte sin interesse for å være med i utforming av byens golfklubb. En samtale med Fridthjof Thorkildsen ga ham plass som kasserer i styret som arbeidet med å finne klubbens fremtidige sted å være.

På det tidspunktet hadde han enda ikke tatt i en golfkølle. Berit hadde så vidt sett golf spilt i Sverige, hvor hun hadde arbeidet som keramiker. Berit mente at golf kunne være

Dette bilde er fra Korsvikbanen i mai 1997. Da var Knut Bratterud 79 år og trente sammen med Morten Hæraas og den 13 år gamle Alexander Markham. (Foto: Monica Grimstad)

noe for begge to. De fikk sin start ved å slå baller på Hamresanden sammen med andre som ventet utålmodig for å komme ordentlig igang.

Da arealene ved Korsvik ble valgt, visste man at det var kun plass til en 9-hulls bane. Allerede da var det samtaler om hvordan man kunne eventuelt senke vannivået i Sukkevannet for å få plass til utvidelser. Det var en ønsketenkning med betydelige konsekvenser.

Anlegget av golfbanen støtte som kjent på store vanskeligheter, i form av grunnvann, særlig på dagens 4. og 7. hull. Mange lass med jord måtte til for å unngå at fairwayene

skulle bli lagt under vann i regnvær. Knut begynte å telle sine dugnadstimer – 300, 400, opp til 600 timer i året gikk til skogsarbeid og steinflytting. Han trivdes med det.

Berit og Knut

Og hva med golfen? Det var ikke lett for en tidligere bandyspiller å legge om svingen. Knut innrømmer at han spilte først og fremst på grunn av Berit. Hun ble tidlig bitt av basilien, og ble etterhvert til en av klubbens beste kvinnelige spillere; 3 ganger klubbmester. 'Bandysvingen' til tross, måtte han holde seg foran henne. Handicappet senket seg til 19. Men innerst inne brente han fortsatt mer for

klubben enn for golf.

Da han ble valgt til klubbformann i 1980 vendte han tankene mot klubbens fremtid. KGK hadde så mange medlemmer, mente han, at tiden var inne for å finne plass til 9 hull til. Han foreslo å ta i bruk arealet på andre siden av Sukkevann, men fikk ikke den øvrige klubbledelse med seg. "De så ikke hvilke muligheter det var.", er Bratteruds konklusjon i dag. Kommunen var også negativ. Det var fremdeles mange «anti-golfere» i lokalsamfunnet husker han. Avisene slo ned på golf som en elite-sport for de som hadde penger. Alle Bratteruds utvidelsesforslag ble nedstemt.

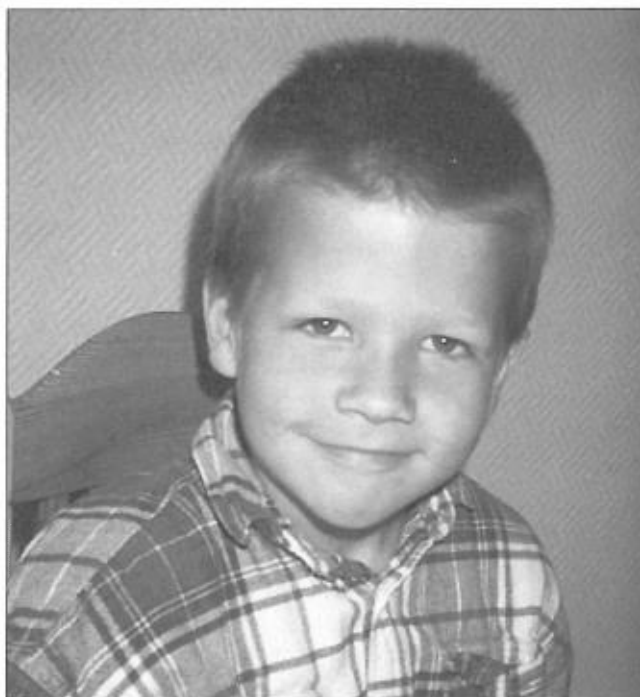
Hans tid som KGK-formann ble kortvarig. Han hadde fått en uheldelig form for anemi og måtte sykemeldes. Omtrent samtidig fikk Berit beskjed om at hun hadde kreft. Hennes liv sto ikke til å redde. Han sto alene som pensjonist, uten helse lenger til å drive med det harde fysiske arbeidet på golfbanen som hadde gledet ham i så mange år.

Selvutnevnt gartner

Han så for seg mye som sto igjen for at området rundt klubbhuset skulle bli pent. I årene siden, som selvutnevnte gartner, har han lagt ned utallige mange dugnadstimer for å gjøre nødvendig landskapsarbeid og blomsterplanting foran klubbhuset. "Vi kan med enkle midler få det så mye penere ...", sier Knut Bratterud.

Hva har gledet ham mest gjennom 25 års medvirkning i KGK? "Å se hvordan et nytt syn på rydding i skogen har utviklet seg. Det er ikke nødvendig å ha et terreng hvor man må lete etter ballen", sier han. "Det forsinker spillet. Der har vi kommet langt."

Golfens betydning? "Golf er en ren idyll i tilværelsen. Når jeg går på golfbanen, glemmer jeg å tenke på problemer (sykdommen).

*KGK har flere meget unge medlemmer som er aktive på banen. Seks år gamle Aleksander Steffensen er blant de aller yngste og har prøvd seg på golf både i USA og Canada. Han spiller gjerne fotball, men golf er gjevest og da trener han helst sammen med pappa.(1998)
(Foto: Berit Svensen)*

Det er en fantastisk oppkvikkende idrett ... den spenningen man føler når man slår ballen. De som er kritiske til golf aner ikke hvilket kameratskap vi har, hvilke følelser man har når man spiller golf med venner."

Og KGK's fremtid? "En ny 18-hulls bane. Den kunne eventuelt overta navnet Kristiansand Golfklubb og den nåværende omdøpes til Randesund Golfklubb."

Ralph Nash

Juniorarbeidet i KGK

Sten Pedersen som selv var aktiv junior spiller og deltok både i mesterskap og turneringer, har tatt frem noen av de begivenheter og tiltak som har preget KGK's junioravdeling:

Det organiserte juniorarbeidet begynte egentlig i 1983. Sigrid Hansen-Tangen gikk foran med treningsvilje og ambisjoner som ingen av oss andre hadde den gang. Hun ble norgesmester for junior-damer samme år, og viste dermed at det gikk an å bli en god golfspiller i Kristiansand.

Pål-Rune Kristoffersen viste samme år at guttene kunne spille golf. Hans 7. plass i junior NM var en meget sterk prestasjon i den skarpe konkurransen. Han hadde nok en viss fordel av at mesterskapet gikk på hjemmebane. 1983 var også det året da Sigrid, Pål-Rune og Nils Arve Martinsen oppnådde gode resultater i Esso Cup på Borregaard-banen. Samme år ble Sven Landmark og Sten Pedersen tatt ut til å delta på juniorsamlingen på Borregaard.

At klubben vår fortsatt var ung, preget nok juniorspillerne. Det manglet også noe på forståelsen mellom juniorspillerne og de øvrige medlemmene.

Juniorarbeidet organiseres

I 1984 ble det satt i gang et felles opplegg for fysisk trening og trening i golfteknikk. Leder av juniorgruppen var Jan Martinsen. Men det var nok ennå litt for tidlig til at vi fikk det helt

store samholdet spillerne i mellom. Det ble viktigst å prestere noe selv, mer enn å være et lag. Sigrid vant jr. NM igjen og fikk god valuta for sin intense trening. Nils Arve Martinsen ble tatt ut på juniorlandslaget i det skandinaviske mesterskapet, mens Sven og Sten ble med på juniorsamlingen i Stavanger.

Spillerne det året var Sigrid, Pål Rune, Nils Arve, Sven, Sten, Jan Erik Johannessen og Rune Hasaas.

1985 - en spesiell sesong

1985 ble en meget spesiell sesong. Sigrid kvalifiserte seg til Europamesterskapet som gikk i Stavanger, men fremgangen hennes hadde stoppet opp. Da sesongen ebbet ut, var hun nok dyktig lei av golf. Pål-Rune var i det militære det meste av tiden, mens Nils Arve var utvekslingselev i USA og spilte lite golf. Jan Erik og Rune la så å si køllene på hylla.

Dermed ble det få spillere igjen, hvilket resultatene i 1985 bar preg av. Det gledelige som skjedde var Morten Hæraas' gode innsats i Coca Cola Cup på hjemmebane, og at den lovende Einar Marius Sæther begynte å spille golf. Av andre juniorspillere i 1985 kan nevnes Christina Hæraas, Anders Martinsen og Jens Arve Stray.

Året etter var Pål-Rune Kristoffersen klubbens ener, mens Einar og Morten presset på bakfra. Slik fortsatte det i 1987, med gode resultater i NM av Pål-Rune. En del av våre

Et gladbilde av Sigrid Hansen-Tangen fra mai 1985 da hun vant Stavanger Cup og dermed kvalifiserte seg for Europamesterskapet i juli samme år. Dermed ble hun den første KGK-spiller som kvalifiserte seg for et internasjonalt mesterskap. Året etter deltok hun i det uoffisielle VM i golf for par og ble nr. 10 sammen med Cathrine Schrøder fra Oslo.

Øvrige juniorspillere begynte å oppnå gode enkeltrunder.

Et sterkt lag

Under Coca Cola Cup i Bergen i 1988 ble Kristian Svalheim beste spiller fra KGK, og kvalifiserte seg for Topolino der han gjorde en god figur. Svalheim ble for øvrig norgesmester i 1993 og i 1998. I 1988 arrangerte KGK for første gang en juniorturnering, Junior Lag Match. Vi begynte å se konturene av et godt

lag. Både Kristian, Einar og Morten hadde satset meget seriøst. Klubben fikk 4. plass i NM lag for herrer med Hans Helge Strøm-Olsen, Pål-Rune, Sten og Tor Erling Hæraas på laget. I Norgesmesterskapet oppnådde både Hans Helge og Sten gode resultater.

Det som har preget KGK gjennom disse årene og gitt gode resultater, er det gode forholdet mellom spillerne og trenerne. Vi har hatt trenere som ikke har vært verdens beste, men de har fått spillerne til å tro på seg

selv. Den enkelte spiller har sikkert sin egen mening om hver enkelt trener, men stort sett må de få sin del av æren for at spillerne vokste med oppgavene.

Samholdet mellom spillerne ble meget bra etter hvert. Pål-Rune Kristoffersen skal ha mye av æren for det. Han har vært flink til å trekke både junior- og elitespillere sammen. Uten ham tror jeg ikke klubben hadde oppnådd så mange gode resultater. Trivsel betyr veldig mye for en spillers utvikling og dermed sportslige resultater.

Junior/elitegruppe

Det er prøvd forskjellige løsninger opp gjennom årene og flere av løsningene man har valgt har vært gunstige. Det jeg husker best er -89 og -90 sesongene da Sigrid Hansen-Tangen og Finn Georg Humlekjær var ledere. Grunnlaget som ble lagt disse sesongene gav mye. Selve arbeidet startet allerede i 1987/88, men da hadde klubben stor nok bredde av seriøse spillere å satse på. Man ble nødt til å ta med spillere i junior/elitegruppen som ikke burde vært der.

I 1987 startet vi med felles trening på Haumyrheia skole. Dette har fortsatt siden og bidratt mye til fellesskapet. Kondisjonstrening med skøytefølperen Verkerk, og god teknisk golftrening, var med i opplegget som ble grunnlaget for gode resultater etter hvert. Jeg vil si det så sterkt, at det som startet i 1987 ble et mønster for utvikling av golfspporten i Norge. Det som Vestfold Golfklubb og KGK gjorde fikk mange til å sperre øynene opp.

Opp og ned

1991-sesongen ble en sportslig nedtur for KGK. Forventningene var store, men presset på spillerne ble mer enn de kunne mestre. Både Kristian Svalheim og Einar Marius Sæther fikk en nedtur som de lærte mye av.

Det kunne man se på nivåhevingen ut over i 90-årene.

I 1992-sesongen kom resultatene av den langsiktige satsingen. Fire spillere ble med på juniorlandslaget i EM for Boys. Da tror jeg ikke Golf-Norge helt forstod hva som skjedde i Kristiansand. Frank Humlekjær var et stort talent som så å si kom fra det store intet, men han utnyttet ikke sine muligheter. Andre spillere på laget i 1992 var Kristian, Einar Marius og Morten. Det året ble Einar Marius nr.2 i Nordisk mesterskap for juniors.

Fra amatør til proff

Hvis en skal sette fingeren på noe som kunne vært gjort bedre, må nok det være å huske på spillerne bak de beste. Ofte ble ressursene konsentrert om de beste, mens de nye ikke fikk god nok støtte. Tilbake til 87/88 sesongen vet jeg at man prøvde å ta et tak uten å få det til. Det er vel først i de siste tre sesongene man har oppnådd noe på dette område.

Klubben fikk frem mange juniorspillere fra 1986, men flere forsvant etter bare et par tre sesonger. Hva som var grunnen, er nok aldri blitt analysert. En må bare innrømme at det ikke er lett å oppnå det helt store bak den lille kjerne av elitespillere.

Morten Hæraas ble norsk golfmester i 1997. Han har valgt å prøve seg som profesjonell og ønskes lykke til. Hans Helge Strøm-Olsen som er kristiansander, norsk statsborger og medlem av KGK, har bodd det meste av sitt liv i Sverige. Han har spilt på det norske landslaget som amatør og oppnådd fremragende resultater. Strøm-Olsen har også deltatt i VM for amatører før han prøvde seg som profesjonell i 1993/94, men med vekslende hell. Fra 1998 er han igjen profesjonell golfspiller.

En dag i en golfspillers liv

Grip dagen, sier vi. Men dagen, tiden lar seg ikke gripe, lar seg ikke holde igjen. I morgen er i dag allerede blitt i går. Om noen år er det som i dag er nåtid, forlengst blitt halvglemt historie. Men kanskje vil en og annen bla i et aldrende gulnet jubileumsskrift, litt nysgjerrig etter å finne ut hvordan golflivet fortonet seg den gangen helt på slutten av det forrige årtusen. Hvordan var det for eksempel å gå en runde på den gamle, slitte, trange, men akk så idylliske 9 hulls banen ved Sukkevann?

AV ARNE STAMNES

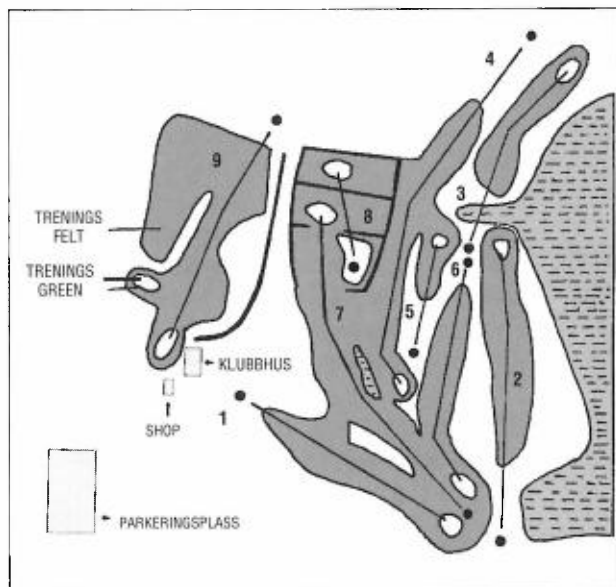
Først er det bare en grå skygge som går nesten i ett med omgivelsene. Så stikker to spisse ører i været, som to antenner, dreier rundt og finner retningen, assistert av to mørke glitrende øyne og en ivrig vibrerende nese.

«Nåda», tenker den, «der er de igjen, disse merkelige skapningene som går omkring og roper Fooore og Neeiii hver gang de legger et av de hvite, uspiselige eggene sine. Og flere og flere blir de, og tidligere og tidligere dukker de opp om morgenen.» Men den vet at de er nokså harmløse, så den kan trygt tøye

frokosten litt til med saftig fairwaygress før den pliktskyldigst overlater arenaen til inntrengerne. Den tar seg god tid, slik at de kan oppdage den og komme med sitt sedvanlige «Se, en hare!»

En hare på fairwayen? Det er ingen sjeldenhet for den som velger en tidlig morgenrunde. Hvis da klokka åtte kan kalles tidlig når lave solstråler allerede får det nattdoggvåte gresset til å glitre som millioner diamanter. Bare mørke striper etter trallehjul bryter skimmeret og avslører at andre morgenfugler har vært enda tidligere ute.

Morgenrunden er den fredelige stunden både for to- og fribente. Men spesielt i ferietiden varer det

*Ballen tar av og til sin egen vei, og da helst inn i skogen.
Men ut skal den!*

aldri lenge før både starttidlister og ballrenne fylles opp. Ni hull, nesten ni hundre medlemmer pluss en anselig mengde greenfee-spillere – joda, det humper og går, men behovet for en 18 hulls bane blir mer og mer merkbart etter hvert som stadig flere vil ta del i den hurtigst voksende idrettsgrenen i Norge.

Hull 1

Startboden står der og ser litt molefonken på oss, ensom og enøyet. Først om en times tid

kommer Starter-Kjell (Ugland) for å sende flight etter flight ut, alltid med noen hyggelige ord med på ferden. Ingen kø ennå, men likevel gjelder det å ha tunga rett i munnen og nerver og puls under kontroll.

Det er trangt framover, og det skal ikke mye slinger til før dagen får en dårlig start. Mang en optimistisk spiller med flunkende ny kjempehodet driver har opplevd å se selvtilliten forsvinne sammen med ballen et sted der inne mellom trær og knauser. Her gjelder så menn at godt begynt er halvt fullført. Et bra utslag, og du er situasjonens herre, selv om et par bunkere gjør hva de kan for å forsure livet.

En perfekt putt til slutt, og du kan høste beundrende blikk og et muntert godmorgen fra dem som allerede kommer inn på hull 6 og skal ut på hull 7. Dette er banens store trafikknutepunkt.

Hull 2

Gul tee er et typisk eksempel på at det ikke er lett å være mann i vårt samfunn. Skjønt egentlig er det greit nok. Du tar bare et rolig og fullstendig behersket utslag, fullfører svingen og løfter blikket tidsnok til å se ballen suse over avgrunnen, den stiger høyt over den umulige skråningen, i sikker avstand fra skog og kratt på begge sider, fortsetter å stige, opp mot bakketoppen, over bakketoppen for så å lande langt inne på det flate partiet et sted. Så enkelt er det.

Men det er teori. Når du omsider får lokalisert ballen et sted inne i det tjukke, seige gresset og etter en tre-fire hektiske forsøk på slag,

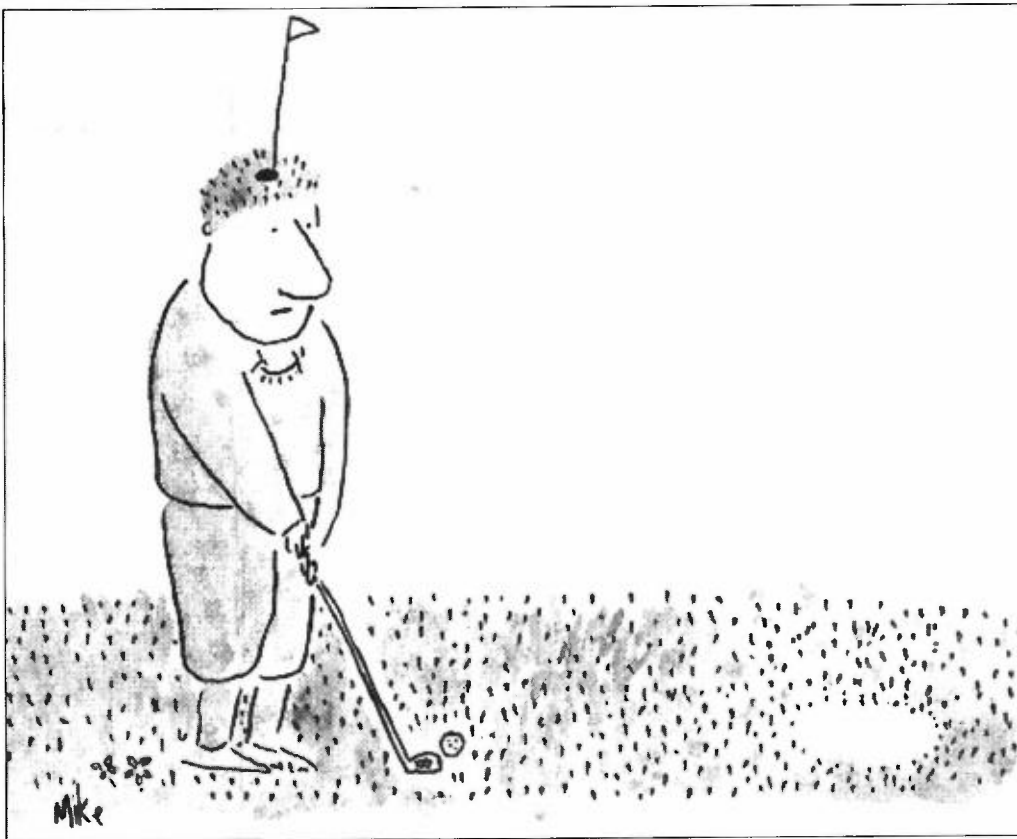
får rotet den ut på fairwayen, ja, da er det du lurer på om du ikke burde begynne å spille fra rød.

Dette er et blindt hull – i begge ender. Fra gul tee ser du ikke fairway, fra fairway ser du ikke greenen. Så her må en dra nytte av teknikkens utvikling: To slag på «bjella» (som egentlig er et tjukt jernrør med en jernstang til å slå med) forteller de ventende på tee 2 at banen er klar. Og så gjelder det å være våken når du skal spille inn over bakkekammen og ned på den usynlige greenen. Er ballongen oppe? I så fall: vent, det er folk på greenen.

Hull 3

Det er ikke langt over! Du gjentar for deg selv: Det er ikke langt! Og sumpen, denne, sivbevokste kilen av Sukkevann ligger ikke mellom deg og fairway. Og vannet strekker seg ikke langs banen. Og det finnes ikke fjell og trær verken på høyre eller venstre side. Det er bare å slå rett ut. Sier du. Vår eks-pro Andrew har til og med fått hole in one her, enda greenen ikke er synlig fra utslagsstedet. Men det var han det.

For sikkerhets skyld har du med deg både to og tre baller opp på utslagskassen. Ja, for

Tegneren Mike i Fædrelandsvennen kommer fra golf-landet England og kommenterer golfsporet på sin spesielle måte.

Hvor i granskauen ble det av ballen?

her er det ikke snakk om gresstee. Rød og gul oppe på hver sin knaus, hvor det akkurat er plass til en kasse. Utsikten derfra er kanskje den vakreste på hele banen, ut over vannet som ligger der så uskyldsrent og uten noe vondt i sinne.

Ballene som havner der, kan du forøvrig kjøpe igjen senere. Det er en populær bade-plass dette, og av og til er det rene torv-stemningen med blåfrosne guttunger som gjerne selger resultatet av sin dykkervirksomhet. Selv om styret ser ublidt på dette utslaget av frihandel, er det nok mang en hundrelapp som har skiftet eier akkurat her.

Hull 4

Det lengste hullet. Handicapindeks 1! Langt og trangt før terrenget stuper seg ned bratthenget. Forsiktig her, i bunnen av bakken har Andemor sin faste rute når hun flere ganger om dagen vagger forbi med hele ungeflokken på rekke og rad bak seg. Fem-seks-sju – var det ikke ni i går? Jaja, naturen er brutal. Kommer så mange som tre til å vokse opp, tro?

Så er det ut på den store sletta, som forøvrig er gammel blautmyr. Det kan bevitnes både av det ballslukende minitjernet midt på banen og av det gyngende ganglaget spillerne får her i regnværperioder. Gudene må vite hvor mange dugnadstimer som bokstavelig talt ligger gravd ned her.

De folkene som for et kvart århundre siden kastet seg ut i det tilsynelatende meningsløse prosjektet å skulle skape en golfbane her, var så visst ikke redd for å ta et tak eller tusen. Uten dem og deres gåpåinnstilling og vilje til å gjøre det umulige mulig hadde vi kanskje ikke hatt noen bane den dag i dag. Vi burde egentlig løfte på capsen i ærbødighet hver gang vi treffer på en av de nybrottsfolkene som ennå er igjen fra pionertiden. Vi skylder dem så uendelig mye.

Husket vi bjella, tro? Fire slag for hull 4.

Hull 5

Stopp litt, greenen klippes. Da er det bare å sette seg ned og nyte blomsterplantningene så

En av de fineste banene i Norden, het det om Korsvikbanen ved åpningen. Her fra en dugnadsdag om våren.

lenge, slik at banemannskapet får arbeidsro. De har en jobb å gjøre, og den utfører de på en glimrende måte på en bane som trenger mer og mer omsorg og stell. Blide og hyggelige er de i tillegg. Nå, der er greenen ferdig stusset, og det er tid for konsentrasjon.

Sammen med hull 8 er dette Hole i one-hullet. Det forteller skrytetavla inne i klubbhuset. Men det er et enten eller-hull. Et vellykket utslag, og ballen ligger på greenen, klar for en birdie-putt. På den andre siden skal det ikke så mye sleiv til før hullet får en vannrett strek i scorekortet. Da blir stien opp til neste utslag ekstra mye motbakke.

Hull 6

Rett fram og en dogleg til venstre. Enkelte av de tøffeste prøver seg med snarveien over granskogen. Det blir som regel leteaksjon inne i skogen i stedet. Men ta det pent, så går det bra. Og her er et vakkert innspill viktig, for nå er du igjen ved trafikknutepunktet der spillere både fra hull 1 og hull 7 er beundrende tilskuer. Nå er klokka blitt så mange at trafikken har økt betraktelig på hull 1. Her gjelder det å ikke somle med puttingen, en ny flight står allerede oppe på haugen og venter på landingstillatelse. Men alle er i godt humør, alle har tid til å hilse og komme med en munter liten replikk. Og selvsagt er alle på fornavn.

Hull 7

Nå er vi på hjemveien. Først rett fram og gjennom «sundet». Enkelte påstår at akkurat det er like vanskelig som å holde seg på dydens smale vei. I hvert fall blir det mange sidesprang her. Deretter er det myra igjen med dogleg rundt minitjernet – eller skal vi prøve å gå over?

Det er merkelig sånn tiltrekning vann har på golfballer – det kunne vært tema for en hovedoppgave i psykologi. Men så er det strake veien, bare vi holder oss unna diverse bunkere og grøfter. Første bunker går bra, andre bunker går – oppsann, nå ja, vi skal jo ha trening med sandwedgen også. Under ballen nå, ta med en pute av sand, der kommer den, elegant over kanten og inn på greenen. Det er bare å ta fram putteren.

Hull 8

Banens korteste: 113 meter. Utslagsstedet høyt oppe, fin oversikt, dette er fot i hose. Men så er det grøfter foran greenen og grøfter bak. Og så var det dette med golfballer og vann. Lurer forresten på hvor det er blitt av rådyrene som gjerne kom fram i skogkanten her. De var her i fjor, men i år har vi ikke sett dem. Heller ikke elgen som pleide å vandre nokså ubekymret her – helt til elgjakta begynte. Da forsvant den alltid. Er det blitt for mange mennesker for dem? Eller er de havnet i fryseboksen?

Nåja, vi har annet å tenke på, for nå skal vi opp infarktbakken. Den er så bratt at Arbeidstilsynet sikkert ville lagt ned forbud hvis de hadde hatt noe å si. På toppen står en benk, trolig den mest brukte på hele banen. Og forståelig nok er det aldri noen som pukker på honnøren på hull 9.

Hull 9

Dette er sjarmøretappen. Rett fram, og siste halvpart under fullt oppsyn fra terrassen ved klubbhuset. Det er alltid oppmuntrende applaus for langputten som går rett i koppen – og høflig taushet for alle som ikke gjør det. Morgenen er på vei til å bli formiddag, og det begynner å bli folksomt der oppe. Noen er ferdige med dagens dyst, andre sitter og venter på dem de har avtale med, og atter andre bare sitter. For mange av medlemmene i golfklubben er klubbhuset og terrassen blitt et sosialt samlingssted, der de alltid kan treffe venner og kjente til en liten prat. Og ut fra kjøkkenet siver duften av nystekte vaffer. Den kan vi ikke motstå. Takk for runden!

Klubbhistorien i stikkord

AV KJELL UGLAND

Kristiansand Golfklubb ble stiftet lørdag 29. september 1973 kl 1300 ved konstituerende generalforsamling som ble holdt i «Lanternen» på Hamresanden.

Følgende ble vedtatt:

Kontingenter/Innmeldingsgebyr

– For ektepar kr 150.-

– Hovedperson kr 100.-

– Barn kr 25.-

Fridthjof Thorkildsen ble valgt til klubbens første formann.

Banen

Den 11. september 1976 ble klubbens 9 hulls bane offisielt åpnet.

Klubbhus

Den lille hytta som nå i mange år har gjort tjeneste som pro-shop (fra sesongen 1998 i utbygget stand), var klubbens første «klubbhus». Dette var plassert ved driving rangen.

Nytt klubbhus ble bygget. Det ble tatt i bruk 21. august 1978. Utvidelse av dette startet i 1985, og i 1986 stod det ferdig i nåværende stand.

Første konkurranse

Den aller første konkurransen ble arrangert 29. august 1976. Det deltok 23 herrer og 3 damer.

Første «Peggen»

Peggen kom ut første gang i 1976, og redaktør den gangen var Egil Moen.

Pro-instruksjon

Instruksjon kostet i 1979 kr 40 for 30 minutter pluss kr 5 for en bøtte baller.

Nybegynnere fikk 10 baller gratis ved instruksjon.

Første golf-uke

Første ordinære golf-uke startet i KGKs regi i juni 1979.

Livsvarig medlemskap

For å bedre økonomien i klubben, ble det i 1980/81 anledning til å kjøpe livsvarig medlemskap. Beløpene varierte, og i 1982 var det 61 livsvarige medlemmer. Nå er det kun noen få igjen.

Innmelding

I 1983 var innmeldingsavgiften kr 1000.- + kontingentprøvedlemskap kr 500.-

I 1984 kom byggeavgift kr 500.- + kontingent og finansavgift kr 650.-

Golf i Sør

Golf i Sør ble første gang arrangert på KGKs bane i 1983, og var i mange år en fast begivenhet – hvert år i mai måned. Damer over 50

Den store dugnadsoppgaven, etter jobben med selve banen, kom i årene 1985/86 da det nye klubbhuset ble reist. En rekke medlemmer hadde ca. 2000 dugnadstimer. På bildet ser vi fra venstre: Fridthjof Thorkildsen, Jan G. Mikkelsen, Leif Nielsen, Olav Haugland, Inger Johanne Mikkelsen, Magne Gumpen og Erling Hæraas.

år og herrer over 55 år fra hele landet var deltakere.

Deltakertallet varierte, men var ett år oppe i 108.

Bykamper

Stavanger GK - KGK hvert år til 1996 på KGKs bane ved Sukkevann.

Grenland GK - KGK fra 1989, arrangert vekselvis hos Grenland og hos oss.

Arendal GK - KGK i 4 år, fram til 1997
Annet hvert år på klubbenes respektive baner.

Mandal GK - KGK første gang i 1997 på vår bane ved Sukkevann

Golf turer

- Til Cannors Cup i Stavanger fra 1967, hvert år.
- Til Florida november 1986 12 spillere fra KGK

- Til Florida november 1990 9 spillere fra KGK 1994 Kjell Ugland
- Til Spania november 1991 19 spillere fra KGK 1995 Tore Høgdal
- 1996 Svein Erik Gulbrandsen
- 1997 - Øyvind Kårikstad

Ellers reiser KGK-medlemmene både til Danmark - Sverige - Portugal - Spania og Thailand når snø og kulde legger seg over Sørlandet

Kjøkkenet

Fram til 1988 var kjøkkenet åpent kun på konkurransedager inkludert Gubbekvelder.

Kjøkkentjenesten tok Lillemor Thorkildsen seg av fra 1988. I 8 år var dette ulønnet arbeid, og kjøkkenet var betjent daglig i sesongen fra mai til ut oktober.

Flere av de kvinnelige medlemmene var i tillegg behjelpelig i sesongene fram til 1995.

De to siste år har betjeningen vært lønnet.

KGKs Proer

1975-78	Alan Dobbins
1982	Jim Wood
1984	Douglas D. Craig
1985	Peter Congreve
1986-89	David Clark
1990-91	David Brough
1992-97	Andrew Walker
1998 -	Stig Rønningen

Greenkeeper

1974 - 1975	Trygve Evensen
1976	Erik Alberto Federici
1977 - 1985	Finn Mydland
1986 -	Lars Bjørnstad

Greenkeeper-assistent

1994 -	Arne Tjernström
--------	-----------------

Daglig leder

1992	Erik Egeland
------	--------------

KGKs formenn

1973	Fridthjof Thorkildsen
1974	Fridthjof Thorkildsen
1975	Fridthjof Thorkildsen
1976	Fridthjof Thorkildsen
1977	Fridthjof Thorkildsen
1978	Hans Elenius Hansen-Tangen
1979	Hans Elenius Hansen-Tangen
1980	Knut Bratterud
1981	Erik Egeland
1982	Fridthjof Thorkildsen
1983	John Edgar Nilsen
1984	Erik Egeland
1985	Birger Lie
1986	Jan Mikkelsen
1987	Jan Mikkelsen
1988	Jan Mikkelsen
1989	Jan Mikkelsen
1990	Kjell Ugland
1991	Jan Mikkelsen
1992	Jan Mikkelsen
1993	Mogens Pedersen
1994	Otto Lorentz Larsen
1995	Otto Lorentz Larsen
1996	Otto Lorentz Larsen
1997	John Edgar Nilsen
1998	John Edgar Nilsen

Utvidelse av KGKs klubbhus

I 1985 ble det enighet om at eksisterende klubbhus måtte utvides - antall medlemmer var nå steget betraktelig fra år til år.

Byggeanmeldelse og finansiering ble ordnet, og byggmester Haugland ble ansvarlig.

Under denne tiden ble det vist en fantastisk dugnadsånd, noen navn må nevnes i denne forbindelse:

Stig Rønningen som ble ansatt som KGKs hovedtrener i 1998, hører også til klubbens «proffstall». Rønningen har vært aktiv elitespiller i flere år, og var assisterende trener i KGK fra 1996 til han ble pro i jubileumsåret. (Foto: Torstein Øen)

Foruten Olav Haugland var Finn Espeland en ildsjel med sin traktor. Videre nevner vi Erling Hæraas – Fridthjof Thorkildsen – Lars Fjørland – Odd Ivar Mikalsen – brødrene Egeland – Eyvind Larssen – Magne Gumpen – i tillegg til mange flere.

Det må også nevnes at på grunn av klubbens dårlige økonomi ble greenkeeperen lønnet av Eyvind Larssen i flere år.

Brødr. Egeland gav klubben hele røropplegget.

Takhimlingen var gave - og det ordnet Odd Ivar Mikalsen opp med.

Thorvald Klavenes var ganske rundhåndet med pengegaver.

Leif Nielsen er mester for byggingen av kølleskapene oppe i kølleboden.

Parkettgulvet ble levert fra Boen Bruk, og dette ble ingen stor utgift. Legging, sliping og lakkering ble utført på dugnad.

KGKs mangeårige formann, Jan Mikkelsen, fikk oppsporet vår nåværende salong med tre bord, kjøpt for kr 17 000,- som Jan la ut. Men som den kremmeren han er, så fikk han solgt alle stolene til KGKs medlemmer for kr 1 500,- pr stk. Men de fikk så menn ikke ta stolene med seg hjem. Jan bestemte at de må stå i klubbhuset!!

Utvidelsen ble først prosjektert tre meter kortere enn resultatet ble, men da med overbygning. Dette ble som kjent omgjort - og overbygningen sløyfet. Resultatet var atskillige kvadratmeter ekstra.

Etter utvidelsen var nå gjelden oppe i 1,3 mill kroner, og fortsatt manglet vei opp til klubbhuset. Formann Jan inviterte derfor byens formannskap til et slags innvielsesparty. Dermed fikk kremmeren et løfte om 150 000,- til bygging av vei helt opp til klubbhuset.

Midt under dugnaden med huset i 1986 ble det bestemt at på onsdager – da tas det litt fri og spilles en runde «Herre»-golf. Dette var

egentlig opphavet til den eksisterende Gubbekvelden og holdes fremdeles svært hellig.

Damedag på tirsdager ble fastlagt i 1986. Nybegynnerkveld annenhver mandag kom i 1986, og nybegynnerne skal spille sammen med etablerte spillere for å lære.

Terrassen utenfor klubbhuset ble bygget i 1993- som en 20 års jubileumsgave til medlemmene.

Utdrag av klubbens lover ved stiftelsen i 1973

Formål

Kristiansand Golfklubb har til formål å virke for kjennskap og utbredelse av golfsporten i Kristiansand og omegn. Den skal søke å skaffe seg best mulige betingelser både for konkurranser og mosjonspill, herunder anlegg og drift av golfbane i sitt distrikt.

Klubben er tilsluttet Norges Idrettsforbund gjennom Norges Golf forbund og Vest-Agder Idrettskrets.

Medlemmer

Enhver som innordner seg under klubbens og overordnede idrettmyndigheters lover, kan taes opp som medlem. Ved søknad om medlemskap oppgis alder, bopel og yrke og om søkeren før har vært medlem av lag tilsluttet Norges Idrettsforbund. Et medlem kan ikke tas opp hvis forpliktelser til en annen klubb ikke er oppfylt. (Norges Idrettsforbunds lov § 39). Ethvert medlem skal overholde Norges Idrettsforbunds og dets organisasjoners, samt klubbens bestemmelser.

Søknad om medlemskap i klubben sendes klubbens styre. Styret avgjør om søkeren kan godtas, og begrenser medlemstallet av hensyn til banens kapasitet. Enhver opptagelse skal straks innføres i styreprotokollen og medlemsprotokollen.

Etter innstilling fra styret kan generalforsamlingen med 2/3 flertall utnevne æresmedlemmer av klubben. Æresmedlemmene betaler ingen kontingent, men har samme rettigheter som klubbens aktive medlemmer. Antallet æresmedlemmer skal ikke overskride fem.

Klubben kan ha passive medlemmer. Aktivt medlem kan melde seg passiv for en stund og kan senere bli aktiv uten påny å betale innmeldingsavgift.

Alderen for pensjonistmedlemskap følger pensjonsalderen i folketrygden. (67 år).

Nye æresmedlemmer

I jubileumsåret 1998 bestemte generalforsamlingen at følgende medlemmer fra klubbens pionertid skal hedres med tittelen, æresmedlem:

Lars J. Førland
Hans Elenius Hansen-Tangen
Eyvind Larssen

Fra før av har klubben et æresmedlem, nemlig Finn Espeland, som var banemester da Korsvikbanen ble anlagt i årene 1974 til 1976.

Klubbens aller første æresmedlem, og første formann Fridthjof Thorkildsen, døde i 1991.

Strategiplan

Kristiansand Golfklubbs strategiplan for de kommende år er blitt utarbeidet med deltagelse av utvalgsmedlemmer, daglig leder og styremedlemmer.

Det er fattet vedtak om å legge vekt på følgende momenter:

1. Klubbens målsetning
2. Framtidig organisasjon med vekt på ide- eller utvalg i kombinasjon med en fast stab.
3. Miljø, herunder både på det sosiale, og miljø i naturens forstand.
4. Beskrivelse av fremtidens ressurser.
5. Forventet resultater.

Klubbens visjon

Kristiansand Golfklubb skal som idrettsklubb tilby medlemmene de beste betingelser for drive å golf både som konkurranse og mosjonsidrett.

KGK skal i regelen være åpen for alle som ønsker å drive med golf som sport.

KGK har som målsetning å være drivkraften i utviklingen av golfsporten i Kristiansand og omegn.

KGK skal gi høy prioritet til junior og elite arbeidet, og skal ha som mål til en hver tid å ha spillere i landslagsklasse.

KGK skal arbeide for tilfredsstillende anlegg i henhold til utviklingen av golfsporten.

Organisasjon

Styret går inn for en blandet organisasjon bestående av fast ansatt personell, valgt styre og med utpekte frivillige utvalg. Utviklingen innen golfsporten går så fort at det er nødvendig å ha en stab bestående av både administrativt og operativt personell for å ta seg av den daglige driften. Norges Idrettsklubb vedtekter skal følges, derved er det gitt at klubben skal ha ett valgt styre, valgt av generalforsamlingen. For å beholde den sosiale profilen, og for ikke å bli «bare» en kynisk «spilleklubb» velger styret å satse på en styrking av utvalgsarbeidet. Erfaring viser at denne type arbeid styrker de sosiale og medmenneskelige relasjoner i en idrettsklubb.

Fast ansatt personell

Klubben skal ha ansatt en daglig leder som rapporterer direkte til styrets leder.

Daglig leder har arbeidsgiveransvaret for alt annet personell. Dersom det lykkes å etablert en 18 hulls bane i KGK's regi, vil klubben måtte utvide innslaget av lønnet personell, blant annet med en markedsansvarlig. Det vil i tillegg bli opprettet et IT-utvalg som skal sortere organisasjonsmessig under daglig leder. Headproen med organisasjon vil formelt sortere under daglig leder.

Utvalg

Det er naturlig med følgende utvalg:

Utvalg:	Ansvar:
Turneringsutvalg	Ansvar for alle formelle turneringer
Baneutvalg	Rådgivende i banespørsmål
PR-utvalg	Ansvar mot media, og Peggen
IT-utvalg	IT løsninger mot framtidens klubbstruktur
Markedsutvalg	Klubbens alibi mot sponsorene
Elite-junior utvalg	Ansvar for perfektjonering av elite spillere
Dame/Gubbe utvalg	Ansvar for gubbe - og damenes spillekvelder
Nybegynnerutvalg	Ansvar rekruttering og sertifisering av nye spillere
HCP-utvalg	Ansvar for vedlikehold av medlemmenes Handicap, samt utstedelse av Grønt og Hvit kort
Husutvalg	Ansvar for drift og vedlikehold av klubbens bygninger.
Festutvalg	Ansvar for sosiale arrangementer

Organisasjonen vil til enhver tid måtte være dynamisk, og derved også reviderbar når forholdene tilsier det.

Miljø

Sosialt samvær

Miljøet i klubben skal prioriteres. Dette kan best gjøres ved å fremelske dugnadsånden. Som tidligere nevnt tyder all erfaring på at

ved å utnytte medlemsmassen til frivillig arbeid, vil dette også være av stor betydning for den sosiale profilen i klubben. For KGK vil det på det nåværende tidspunkt og i fremtiden være helt avgjørende å fremstå som en idrettsklubb med høy sosial profil blant alle medlemskategorier.

Natur - miljø

Vi er meget opptatt av å satse på «lag» med naturen. Klubben bør i størst mulig grad framstå som en «ta vare på miljøet klubb». Konflikter med miljømyndighetene skal vi søke å unngå, og eventuelt finne løsninger i full forståelse mellom partene. Dette både ved oppgradering av eksisterende anlegg og eventuelt ved etablering av nytt anlegg.

Ressurser

Klubben vil satse på en baneløsning som består av eksisterende anlegg i Randesund, og i tillegg ha ett høyt ambisjonsnivå hva angår et nytt 18 hulls anlegg.

Den totale medlemsmasse estimeres til ca 1400. Denne medlemsmasse fordeles etter følgende formel:

1. 800 medlemmer betaler kontingent som tillater spill på begge anlegg.
2. 600 medlemmer betaler en avkortet kontingent som kun tillater spill på det etablerte 9 hulls anlegg
3. Denne totale medlemsmasse vil være klubbens aller viktigste ressurs sammen med anleggene.

9 hulls anlegg

Dette anlegget skal oppgraderes til et moderne og fullverdig anlegg. På denne banen vil all opplæring foregå. Headproen vil naturlig ha sitt hovedkvarter her. I tillegg er det naturlig at en stor del av klubbens eldre garde vil være mer komfortabel i ett 9 hulls anlegg, enn

Morten Hæraas som 18-åring i 1994, da han tok bronse i NM.
(Foto: Dag Vidar Hanstad)

Fire bilder fra 1997 da KGKs elitespillere Einar Marius Sæther og Morten Hæraas bestemte seg for å prøve proff-tilværelsen. Hæraas ble Norgesmester i 1997 med Sæther på 2. plass. Vi ser de to kameratene på vei med golfbagene (Sæther til v.). Og vi ser Sæther i sandgropen og på kne i dyp konsentrasjon. Hæraas, som for øvrig har planer om å bli golf trener, ser vi liggende på greenen, i gang med siste put. (Alle fotos: Anders Martinsen)

i ett nytt 18 hulls. Dessuten vil 9 hulls banen være særdeles gunstig for bruk på vanlige hverdagskvelder for alle kategorier. Det presiseres at den enkelte spiller selv velger det medlemskap som passer best.

18 hulls anlegg

Dette vil være klubbens satsningsområde hva angår elitespill og Greenfee spill.

I markedsføringsøyemed vil dette anlegget være lokomotivet.

Utviklingsmulighetene for spillerene fra de forskjellige kategorier skal ivaretas av en tilstedeværende Pro. Moderne IT løsninger vil ivareta kommunikasjonen banene imellom.

Begge anlegg skal til enhver tid vedlikeholdes og utvikles profesjonelt. Disse ambisjoner kan synes høye, men det er enighet om at utviklingsmulighetene innen golfsporten er

så store, at det likvel er forsvarlig å legge listen så høyt.

Forventet resultat

Det er en realistisk mulighet for at planene kan gjennomføres i løpet av år 2000-2005. I mellomtiden vil all planlegging og ressurser bli brukt i den hensikt å ivareta nåværende anlegg, og avsetning til framtidig anlegg.

Kristiansand Golfklubb ønsker å fremstå som en førende klubb både med hensyn til medlemsprofil, og med hensyn til baner med nødvendige fasiliteter.

Økonomisk vil klubben bli styrt ved hjelp av realistiske planer og budsjetter.

Klubbens styre, utvalgsledere og daglig leder vil til enhver tid realistisk estimere fremtidige inntekter og utgifter for å kunne sikre en sunn drift av klubben.

Barna er samfunnets fortsettelse og fremtid. Det er også KGKs viktigste satsingsområde i klubblivet. Bildet er tatt i 1996 og viser 12 år gamle Mette Iglebekk i en krets av andre barn som får instruksjon i kunsten å treffe ballen. (Foto: Rune Holm Schulstad)

Hjertelig takk til

Som har vært med å finansiere denne boken

Vi vil også rette en takk til Norges Golfforbund v/Åge Styve for deres bidrag.

Takk også til alle bidragsytere og til Egil Remi Jensen, som har skrevet store deler av boken og stått for redigering, og til Berit Sjøberg Selmer, som har vært prosjektleder for jubileumsaktivitetene.

Uten disse to, ville jubileumsboken ikke blitt laget.

GOLF I SØR startet for over 30 år siden av to entusiaster, Lars J. Førland og Fridtjof Thorkildsen. Men etter hvert kom det flere til.

Dette førte til etableringen av Kristiansand Golfklubb, 29. september 1973.

Arbeidet med å bygge vår 9 hulls bane på Korsvik, startet 27. april 1974. Og banen ble åpnet 11. september 1976.

I jubileumsåret spiller vi fremdeles på den samme banen, men klubben har nå fått 890 medlemmer, og vi har forlenget inntakstopp.

KGK har konkrete planer for bygging av en ny 18 hulls bane på Klepp i Alefjær, som skal drives i tillegg til den nåværende. Det er et berettiget håp om at byggingen kan starte i 1999, og at den nye banen kan åpnes i 2001.

For å få til jubileumsboken måtte vi ha hjelp. Den har vi fått av Egil Remi Jensen som har stått for redigeringen og det meste av innholdet.

LAGT, TRYKT OG BILDE:
B. STAV JOHANNSEN TRYKKERI AS

